

BEGROTING 2008

27 juni 2007

In Holland Rijnland werken samen:
Alkemade, Hillegom, Katwijk,
Leiden, Leiderdorp, Lisse,
Noordwijk, Noordwijkerhout,
Oegstgeest, Teylingen,
Voorschoten en Zoeterwoude

INHOUDSOPGAVE

		PAGINA
HOOFDSTUK 1	ALGEMENE BESCHOUWINGEN	1
HOOFDSTUK 2	UITGANGSPUNTEN BEGROTING 2008	9
HOOFDSTUK 3	PROGRAMMA'S	15
	RUIMTE	17
	VERKEER EN VERVOER	29
	ECONOMISCHE ZAKEN	35
	SOCIALE AGENDA	41
	BESTUUR EN MIDDELEN	53
HOOFDSTUK 4	PARAGRAFEN	57
	1 WEERSTANDSVERMOGEN	59
	2 ONDERHOUD KAPITAALGOEDEREN	61
	3 FINANCIERING	62
	4 BEDRIJFSVOERING	64
	5 VERBONDEN PARTIJEN	65
	6 BTW-COMPENSATIEFONDS	66
HOOFDSTUK 5	MEERJARENBEGROTING 2008-2011	67
HOOFDSTUK 6	OVERZICHT GEMEENTELIJKE BIJDRAGEN	71
	BIJDRAGE PER GEMEENTE PER TAAK	72
	STAAT VAN SALARISSEN EN FORMATIE	80
	INVESTERINGS- EN FINANCIERINGSSTAAT	81
	STATEN RESERVES- EN VOORZIENINGEN	82
	KOSTENVERDEELSTAAT	84
BESLUIT		85

HOOFDSTUK 1

Algemene beschouwingen

Voor u ligt de begroting 2008 van het samenwerkingsorgaan Holland Rijnland.

Belangrijke thema's waar de regio Holland Rijnland voor staat in 2008 zijn:

- 2008 staat in het teken van de afronding van een Regionale Structuurvisie (RSV). Dit zal de nodige inzet vragen van alle betrokkenen.
- In 2008 treedt het Regionaal Investeringsfonds in werking.
- De uitwerking van de vijf in het Regionaal Investeringsfonds fonds genoemde projecten:
  - De Rijnlandroute,
  - De RijnGouwelijn West,
  - De Noordelijke Ontsluiting Greenport,
  - Het Groenfonds en
  - De Greenport Duin- en Bollenstreek.
- Het Collectief Vraagafhankelijk Vervoer (CVV) is alleen voor de voormalige Leidse Regio als taak in de gemeenschappelijke regeling opgenomen. Onderzocht wordt of deze taak moet worden uitgebreid naar de hele regio.
- De uitwerking van de OV- (Openbaar Vervoer) visie
- Aanpak van het voortijdig schoolverlaten
- Aansluiting onderwijs op de arbeidsmarkt.

Voor een overzicht van alle projecten wordt verwezen naar de verschillende (deel-) programma's in deze begroting.

De begroting 2008

Volgens wettelijk voorschrift moet de begroting van een gemeenschappelijke regeling, uiterlijk 15 april in het voorafgaande jaar ter goedkeuring aan de provincie worden aangeboden. Verder bepaalt de Gemeenschappelijke Regeling Holland Rijnland dat de begroting minimaal acht weken voor aanbidding aan het Algemeen Bestuur, aan de deelnemende gemeenten moet worden voorgelegd. Dit houdt in dat de ontwerp begroting 2008 medio april 2007 gereed moet zijn.

Het Algemeen Bestuur heeft op 28 juni 2006 de Beleidsarme Programmabegroting 2007 vastgesteld. Het voornemen was om daarna te de programma's voor 2007-2010 nader uit te werken. Bij de uitwerking daarvan bleek het noodzakelijk eerst nog een interne slag te maken. Samen met de ambtelijke organisatie heeft een discussie plaatsgevonden over de rollen en de taken van Holland Rijnland. Dit heeft er toe geleid dat de taken in vier soorten zijn gespecificeerd.

1. Regionaal richtinggevend.

Uitvoering Programma van Afspraken november 2002

Dit zijn taken als regionale woonruimteverdeling, bouwscenario en voortijdig schoolverlaten, infrastructuur, enz.

2. Platformfunctie. Twee soorten worden onderscheiden.

1. *uitgeklede secretariaatsfunctie*: een gemeente wil een onderwerp (over een niet-overgedragen taak) op de regionale agenda plaatsen. De rol van de regio is beperkt tot het agenderen voor het betreffende (portefeuillehouders)overleg. De regio heeft geen taak in de voorbereiding. De aanlevering van de stukken, de vraagstelling en de afhechting komt voor rekening van de initiatiefnemende gemeente(n)
2. *inhoudelijke inbreng van de regio voor een niet overgedragen taak alsnog gewenst*. Hier-voor dient de initiatief nemende gemeente(n) een gemotiveerd verzoek in.

3. Efficiency

Indien aantoonbaar is dat door gezamenlijke uitvoering een goedkoper en/of beter product wordt geleverd .

4. Externe partijen vragen de regio een rol/taak op zich te nemen.

Voor de punten 2B, 3 en 4 geldt. dat de taak alleen wordt opgepakt als de meerwaarde is aangetoond, de inzet van regio en gemeenten goed is gedefinieerd en nadat het algemeen bestuur hier toe heeft besloten.

Vervolgens zijn de projecten en activiteiten beschreven.

De volgende stap is het doorvertalen hiervan naar het Meerjarenprogramma waarin SMART (Specifiek, Meetbaar, Acceptabel, Realistisch en Tijdgebonden) het takenpakket van Holland Rijnland is beschreven. En een Meerjarenprogramma dat eveneens zichtbaar maakt wat aan onze gemeenten (naast het regionale takenpakket) de komende jaren wordt gevraagd aan inzet van middelen (menskracht en geld) bij de uitvoering van de projecten.

Het opstellen van dit Meerjarenprogramma kost meer tijd dan voorzien en heeft vertraging opgelopen door andere prioriteiten, zoals de invoering van de Regionale Investerings Strategie en de opzet van het Regionaal Investerings Fonds. Daarom is in deze begroting de Meerjarenbegroting 2008-2011 opgenomen die een doorwerking is van de opgenomen bedragen in de begroting 2008. De doelstelling is om het meerjarenprogramma met SMART gegevens in de loop van 2007 verder uit te werken. Dit betekent dat deze verdergaande uitwerking nog geen deel uitmaakt van dit stuk

Het Algemeen bestuur heeft op 28 maart 2007 de Kadernota Begroting 2008 vastgesteld. Op basis van deze nota zijn in de Begroting 2008 de loonkosten met 2% en de prijzen met 1,5% verhoogd. De opgenomen ramingen zijn binnen het gestelde van de kadernota gebleven.

Voor enkele posten is dit echter niet het geval.

- Bij het opstellen van deze begroting is rekening gehouden met het voorstel voor het aanschaffen van het leerlingen volgsysteem van het Regionaal Bureau Leerplicht (RBL). De structurele kosten hiervoor bedragen in 2008 € 53.800,- en vanaf 2009 € 77.580. Daarnaast vervalt met ingang van 2008 binnen RBL een bijdrage van de gemeente Leiden vanuit de GSB-(Groot Stedelijk Beleid middelen ad € 25.000,-. Binnen de middelen van het RBL is niet direct aan te geven op welke wijze het wegvallen van deze inkomstenpost kan worden opgevangen. Hiertegenover staan namelijk structurele personeelslasten. Voorshands is dit als taakstellende bezuiniging binnen de RBL opgenomen. Gesondeerd zal nog worden of de deelnemende gemeenten bereid zijn deze inkomstenpost gezamenlijk op zich te nemen.
- De wijziging van de Wet Inburgering Nieuwkomers (WIN) leidt tot het wegvallen van de dekking van de loonkosten van de medewerker die was belast met de administratie van deze regeling. Zolang er geen andere dekking is gevonden, worden deze kosten aangewezen als zogenoemde desintegratiekosten als gevolg van de wijziging van de uitvoering van de WIN. Het betreft € 60.000,- voor de uitvoering van de Wet Inburgering Nieuwkomers voor de gemeenten Hillegom, Katwijk, Lisse, Noordwijk, Noordwijkerhout en Teylingen. Deze taak komt als gevolg van een wetswijziging te vervallen. De uitvoering is destijds door het voormalig samenwerkingsorgaan Duin- en Bollenstreek uitgevoerd. Bij de start van Holland Rijnland is deze taak als zogenaamde plustaat in de begroting opgenomen. Op grond van de gemeenschappelijke regeling komen de aan deze taak verbonden lusten en lasten voor rekening van genoemde gemeenten. Door verschuiving van de personele inzet bij de uitvoering van de CVV-taak (OV-taxi Leidse regio) kan in de ontwerpbegroting zoals die wordt voorgelegd aan het Algemeen Bestuur de post personeel Wet Inburgering Nieuwkomers met € 28.000,- worden verminderd
- In 2007 is een medewerker als bovenformatief geplaatst als gevolg van het uitvoeren van het sociaal plan met betrekking tot de fusie Holland Rijnland. De kosten hiervan bedragen € 88.770, -. Om dat de voorgaande functie wordt ingevuld, en andere dekkingsmiddelen hiervoor niet aanwezig zijn betekent dit een stijging van de begroting. Door andere inzet/detachering wordt er naar gestreefd om deze kosten terug te dringen.
- In 2007 is gebleken dat er bij de raming van de bedragen voor bezwaar en beroep woonruimteverdeling geen BTW is opgenomen. Dit vraagt om een ophoging van dit bedrag met € 28.210, -.

- In de kaderstellende nota 2008 was aangegeven dat het bedrag van het budget uitvoeringsprogramma intensivering samenwerking (UP-gelden) wordt teruggebracht naar 0% van het budget van 2004 en 2005. Dit is in overeenstemming met de hierover gemaakte afspraken bij de totstandkoming van dit budget. Deze waren 2004 is 100% = € 480.000,-- ; 2005 is 100% = € 480.000,--; 2006 is 75% = € 360.000,--, 2007 is 25% = € 120.000,- - en 2008 en volgende jaren is 0%.
De begroting 2008 daalt hierdoor ten opzichte van 2007 met € 120.000,--

De begroting 2008 in cijfers

Concreet betekent dit per gemeente voor de inwonerbijdrage:

	Inwonerbijdrage 2007 Beleidsarme Begroting	Inwonerbijdrage 2007 na wijziging door in- bedding Regionaal Bu- reau Leerplicht (RBL)	Inwonerbijdrage 2008 Begroting
Alkemade	165.988	165.988	167.536
Hillegom	234.083	272.825	285.636
Katwijk	666.354	800.803	843.101
Leiden	1.357.161	1.540.378	1.544.568
Leiderdorp	299.388	352.955	357.765
Lisse	250.582	294.158	311.408
Noordwijk	281.797	326.318	355.790
Noordwijkerhout	165.972	165.972	176.205
Oegstgeest	244.499	292.023	304.817
Teylingen	393.885	467.720	477.465
Voorschoten	259.978	306.784	311.976
Zoeterwoude	97.402	116.163	117.234
Totaal	4.417.090	5.102.090	5.253.500

Stijging 2008 ten opzichte van 2007 is (5.253.500 min 5.102.090) = € 151.410

Oorzaken:

- Stijging structurele lasten Regionaal Bureau Leerplicht in verband met aanpak voortijdig schoolverlaten: € 53.800
- Stijging structurele lasten Regionaal Bureau Leerplicht a.g.v. van wegvallen bijdrage gemeente Leiden (GSB-middelen) Is voorshands als taakstellende bezuiniging ad € 25.000 opgenomen € p.m.
- Wegvallen dekking uit WIN-gelden administratief medewerker € 28.280
- Plaatsing medewerker boven formatie agv uitvoering sociaal plan Fusie Holland Rijnland € 88.770
- Hogere kosten woonruimteverdeling a.g.v. BTW raming € 28.210
- UP-gelden 2008 op 0 -/- € 120.000
- Loonkosten- en Prijsstijgingen (respectievelijk 2% en 1,5%) € 92.000
- Diverse kleinere aanpassingen -/- € 19.630
- Totaal** € 151.410

Het bovenstaande heeft geleid tot de volgende cijfers:

	2008	BAB 2007 + Regionaal Bureau Leerplicht	2006 (is zonder RBL ad € 685.000)
• Basispakket	€ 3.795.380	€ 3.566.430	€ 3.448.350
• pluspakket SDB	360.140	332.620	386.560
• pluspakket SLR	338.060	399.420	398.240
• RBL	759.920	685.000	
• Uitvoeringsprogramma		118.620	350.550
Totaal budget	€ 5.253.500	€ 5.102.090	€ 4.583.700

In inwonersbijdrage:

	Duin- en Bollenstreek			Leidse Regio		
	2008	BAB07	2006	2008	BAB07	2006
Basispakket	9,74	9,16	8,86	9,74	9,16	8,86
Pluspakket	2,02	1,87	2,18	1,60	1,89	1,88
RBL	1,95	1,76		1,95	1,76	
IS UP-budget		0,30	0,90		0,30	0,90
Totalen	13,71	13,09	11,94	13,29	13,11	11,64

Opmerking: het betreft hier gemiddelde bedragen per inwoner. Per individuele gemeente kan het bedrag afwijken. Oorzaak is het verschil in deelname aan taken.

2006 zijn bedragen zonder Regionaal Bureau Leerplicht

Regionale bijdrage per gemeente		
Gemeenten	Bijdrage totaal	Bijdrage per jaar
Alkemade	5.532.974	368.865
Hillegom	6.451.900	430.127
Katwijk	26.465.062	1.764.337
Leiden	46.149.773	3.076.652
Leiderdorp	8.565.333	571.022
Lisse	6.143.504	409.567
Noordwijk	8.780.227	585.348
Noordwijkerhout	5.679.877	378.658
Oegstgeest	6.013.198	400.880
Teylingen	10.978.572	731.905
Voorschoten	8.586.303	572.420
Zoeterwoude *)	2.468.255	164.550
Totaal *)	141.814.978	9.454.332
Inzet rentebaten	685.022	45.668
TOTAAL	142.500.000	9.500.000

*) Na een berekeningsfout is de bijdrage van Zoeterwoude naar beneden bijgesteld waardoor het totaal niet meer uitkomt op € 142,5 mln. Moet worden gecorrigeerd door de rentebaten.

Meerwaarde samenwerkingsorgaan Holland Rijnland

Samen geven de twaalf deelnemende gemeenten invulling aan de ruimtelijk economische en sociale ontwikkeling van het gebied waarvan zij deel uitmaken. De wens van de gemeenten in Holland Rijnland tot behoud van de kwaliteiten van het gebied (het landschap en het open karakter, kleinschaligheid, woonklimaat, etc.) staat daarbij centraal.

Vanuit deze wens werkt Holland Rijnland onder meer aan het versterken van de regionaal economische positie van het kenniscluster en toerisme, betere oost-west-verbindingen, openbaar vervoer en het creëren van hoogwaardige woon- en werklocaties. Aan een regio met een goede sociaal culturele samenhang.

Door gezamenlijk optreden van de gemeenten in Holland Rijnland wordt de regio krachtig op de Rijks-, de Randstedelijke en Provinciale agenda gezet.

En daarmee worden de ambities van het Programma van Afspraken (zie hieronder) uitgevoerd en waar gemaakt.

Het samenwerkingsorgaan heeft als primaire doelstelling het realiseren van het Programma van Afspraken (november 2002). Hierin zijn afspraken gemaakt over wonen, werken, verkeer en vervoer en natuur en landschap.

Op dit moment zijn de afspraken in meer of mindere mate uitgewerkt in verschillende uitvoeringsprogramma's. Deze programma's vormen een solide basis voor onderhandelingen het Rijk, de Provincie en diverse organisaties over bijvoorbeeld de regionale ruimtelijke ontwikkelingsvisie of het maken van financiële afspraken zoals in het kader van het Regionaal Investeringsfonds.

Aanvullend op het Programma van Afspraken november 2002 is in december 2004 de Regionaal Sociale Agenda vastgesteld. De gemeenten hebben daarmee uitgesproken in gezamenlijkheid uitvoering te geven aan de zeven hierin verwoorde afspraken.

Samenwerking leidt niet automatisch tot meer bestuurlijke invloed. De werkelijke meerwaarde van de samenwerking wordt bereikt als gemeenten er in slagen om een gezamenlijke visie op de toekomst van de regio te ontwikkelen en daarbij knopen door te hakken over lastige bestuurlijke dilemma's. Samenwerking veronderstelt een zekere bereidheid bij de deelnemende gemeenten om de lokale belangen te plaatsen in het bredere perspectief van de toekomstige regionale ontwikkeling. Een effectieve samenwerking wordt ondersteund door een slagvaardige regio organisatie. Een organisatie die, professionele ondersteuning verleent bij de besluitvorming en uitvoering geeft aan genomen beslissingen en projecten. Een blijvende inzet van de gemeenten bij de uitvoering van de projecten en activiteiten is daarbij een voorwaarde voor het doen slagen van de regionale agenda.

Samenvattend.

De samenwerking heeft een meerwaarde voor alle deelnemende gemeenten. Deze samenwerking kenmerkt zich door:

- een integrale benadering van wonen, werken, verkeer & vervoer, natuur- & landschap en de sociale agenda;
- strategische sturing en regie, in spanningsveld stad & rand;
- het bieden van een permanent onderhandelingsplatform *van* en *vóór* gemeenten;
- het gezamenlijk anticiperen op kansen;
- het optimaal benutten van instrumenten en middelen;
- effectiviteit en efficiency;
- een uitvoering- en resultaatgerichte werkwijze;
- het leveren van service aan gemeenten.
- de blijvende inzet van de gemeenten bij de uitvoering van regionale taken en projecten

HOOFDSTUK 2

Uitgangspunten begroting 2008

1. Algemeen

De uitgangspunten moeten leiden tot tijdige samenstelling van de begrotingsstukken 2008.

2. Begrotingsopzet

Overeenkomstig vorig jaar wordt de begroting voor het jaar 2008 in 2 boekwerken gepresenteerd, te weten:

2.1 Programmabegroting 2008

De begroting wordt vastgesteld door het Algemeen Bestuur.

De begroting 2008 is qua opzet gelijk aan die van het vorige jaar. Aldus ontstaat de volgende indeling:

1. Algemene beschouwingen
2. Algemene financiële beschouwingen
3. Programma's
4. Paragrafen
5. Financiële overzichten

2.2 Projectenbegroting 2008

De programma's met de daaraan gekoppelde producten liggen ten grondslag aan de productenbegroting 2008.

De productenbegroting wordt vastgesteld door het Dagelijks Bestuur.

3. Uitgangspunten voor opstellen begroting

Bij het opstellen van de begroting voor het jaar 2008 worden de onderstaande uitgangspunten en richtlijnen in acht genomen. Bij relevante afwijking van prognoses kan bijstelling plaatsvinden.

3.1 Algemeen

- Als gevolg van het feit, dat de ontwerp-begroting 2008 rond 16 april 2007 o.a. vanwege de verzendtermijn aan de raden van de deelnemende gemeenten dient te zijn opgesteld, wordt in deze begroting een aantal aannames meegenomen.
- Voor het inwoneraantal van de samenwerkende gemeenten wordt als peildatum 1 januari 2007 (CBS) aangehouden.
- Het ramen van inkomsten en uitgaven geschiedt op basis van bestaand beleid. Nieuwe beleidsvoornemens, zoals geformuleerd in de agenda 2010 zullen in de begroting na wijziging worden opgenomen.
- De in de begroting opgenomen cijfers voor 2007 (vorig jaar) betreffen de primitieve begroting 2007.
- De baten en lasten zijn inclusief BTW geraamd.

3.2 Salarislasten

Als peildatum voor de berekening van de salarislasten wordt uitgegaan van 1 januari 2008, voor wat betreft de personeelsformatie, inclusief bekende vacatures, en het salarisspeil.

In de begroting wordt rekening gehouden met een salariskostenstijging, inclusief werkgeverslasten, van 2%. De gevolgen van het nog te sluiten akkoord vanaf 1 juni 2007 zijn uiteraard nog niet bekend. Bij afwijking van de raming van 2% zullen de gevolgen bij de Managementrapportage per 1 oktober (Marap) in de begroting 2008 worden verwerkt.

3.3 Materiële lasten

In de Macro Economische Verkenning 2007 van het Centraal Planbureau wordt voor 2007 de stijging van de consumentenprijsindex gesteld op 1,5. Voor 2008 wordt eenzelfde stijging aangehouden.

Eventuele noodzakelijke hogere aanpassingen van de ramingen dan het genoemde percentage dienen afzonderlijk, met redenen omkleed, te worden aangeleverd.

Bij afwijking van de index voor 2008 (ten opzichte van de 1,5%) zullen de gevolgen bij de Managementrapportage per 1 oktober (Marap) in de begroting 2008 worden verwerkt.

3.4 Rentepercentages

Bij de berekening van de renten voor investeringen en reserves wordt in 2008 uitgegaan van een percentage van 4,0. Dit is het afgeronde percentage (peil december 2006) van de rente voor langlopende leningen.

Opgemerkt wordt dat de rentepercentages alleen van toepassing zijn voor interne berekeningen en afwijkingen geen gevolg hebben op de bijdragen van de gemeenten.

3.5 Meerjarenraming

Uitgegaan wordt van:

- de huidige deelnemers aan de gemeenschappelijke regeling en het samenwerkingsgebied Holland Rijnland;
- ongewijzigd/bestaand beleid met uitzondering van de kosten van het uitvoeringsprogramma: hiervoor geldt een afbouw van de bijdrage tot 75% in 2006, 25% in 2007 en 0% 2008 en volgende jaren;
- basisjaren gelijk aan ontwerp-begroting + 3 volgende jaren;
- gelijkblijvende inwonersaantallen;
- stijging loonniveau met 2,0% en prijsniveau met 1,5%;
- mutaties als gevolg van incidentele/tijdelijke aangelegenheden.

Afwijkende ramingen die binnen de planperiode vallen, worden toegelicht en onderbouwd.

3.6 Specifiek

Agenda 2010 en SMART doelen

In de begroting 2008 en de meerjarenramingen zal de nadere uitwerking van de zogenoemde Agenda 2010 worden meegenomen. Daarbij zullen de programma's meer moeten gaan voldoen aan het SMART (specifiek, meetbaar, acceptabel, realistisch en tijdgebonden) inzicht bieden van maatschappelijke doelen.

Nieuw Beleid

Wijzigingen ten opzichte van de begroting 2007 die financiële gevolgen hebben voor 2008 en eventueel volgende jaren worden doorberekend in de begroting 2008 en de meerjarenbegroting.

Bij de aanbieding van de kaderstellende nota in maart 2005 voor de begroting 2006 heeft het Algemeen Bestuur besloten dat:

- de financiering voor nieuw beleid moet komen uit die voor oud beleid
- er alleen nieuw beleid komt wanneer dit leidt tot aantoonbaar financieel voordeel bij de gemeenten.

In de begroting is voor nieuw beleid geen aparte post opgenomen.

Wel is bij de aanbieding van de beleidsarme begroting 2007 (BAB 2007) per brief aan de deelnemende gemeenten het volgende gevraagd. Het verschil tussen de jaarschijven 2005 en 2007 van de bijdrage voor het Uitvoeringsprogramma (UP-gelden) in de gemeentelijke begroting niet af ramen. Dit verschil beschikbaar houden voor nieuwe beleidsvoornemens van Holland Rijnland.

Het voordeel van deze handelswijze is dat binnen de gemeentebegrotingen een bedrag van totaal € 231.930,-- beschikbaar wordt gehouden. In voorkomende gevallen wordt door het dagelijks bestuur een begrotingswijziging voor nieuw beleid, voorgelegd aan het algemeen bestuur. Bij het aannemen van de begrotingswijziging (van een relatief laag bedrag) hoeven de raden geen afzonderlijke dekking meer te vinden.

Ter verduidelijking. Dit betreft de bij het vast stellen van het Programma van Afspraken november 2002 gemaakte afspraak om de UP gelden gefaseerd af te bouwen. In 2007 daalt deze post naar 25% van het oorspronkelijke bedrag. In 2006 bedroeg deze post 75%. Het verschil van 75% naar 25% komt neer op € 231.930 (= €0,60 per inwoner).

In 2004 bedroeg de post UP-gelden 100% in totaal € 460.500 (prijspeil 2004).

In 2005 stond deze post ook op 100%. In 2006 stond de post op 75% en voor 2007 is dit 25%.

Vanaf 2008 wordt de post gesteld op 0%.

Regionaal Bureau leerplicht.

Ten behoeve van het Regionaal Bureau Leerplicht wordt opgemerkt dat het niet valt uit te sluiten dat een verbetering van de registratie van het schoolverzuim en de aanpak van het voortijdig schoolverlaten tot hogere kosten zal gaan leiden. Dit zal moeten blijken uit een afzonderlijk voorstel dat wordt voorbereid.

HOOFDSTUK 3

1 PROGRAMMA RUIMTE

Doelstelling van het programma

Maatschappelijke doelstelling

Een duurzame en integrale ruimtelijke ontwikkeling van de regio op de beleidsterreinen wonen, werken, infrastructuur en groen, waarbij de randvoorwaarden vanuit landschap, natuur, water en cultuurhistorie (de groen-blauwe onderlaag) sturend zijn voor de infrastructuur, wonen en werken. Dat betekent:

- behoud en versterking van het Groene Hart, het plassengebied, de herstructurering van de greenport Duin- en Bollenstreek, en de recreatieve en groenblauwe verbindingen tussen landelijk en stedelijk gebied;
- herstructurering van het bollencomplex (incl. glastuinbouw);
- evenwichtige stedenbouwkundige ontwikkeling van de stedelijke band langs de Oude Rijn, inclusief een zorgvuldige en duurzame groene inpassing en bebouwing van het MVK Valkenburg;
- realisatie van het vastgestelde woningbouw- en herstructureringsprogramma en regionale verdeling van de sociale woningvoorraad op basis van het uitgangspunt: migratiesaldo is nul.

Doelstelling Holland Rijnland

Het programma Ruimte van Holland Rijnland heeft tot doel om:

- een gezamenlijke ruimtelijke visie op het gebied te ontwikkelen en mede op basis daarvan een volwaardig gesprekspartner te zijn in het overleg met omringende regio's, de provincie en departementen;
- op effectieve wijze op strategisch niveau het beleid van regio's, provincie en rijk beïnvloeden;
- Holland Rijnland te ontwikkelen tot een bestuurlijke factor van belang in het bestuurlijke krachtenveld van de Randstad;
- een platform te bieden voor de deelnemende gemeenten om actuele ruimtelijke ontwikkelingen te bespreken.

Context

Maatschappelijke relevantie

De regio Holland Rijnland ligt centraal in de randstad en kent daarmee volop kansen en bedreigingen. Het gebied kenmerkt zich door een verstedelijkt deel langs de Oude Rijn (As Leiden-Katwijk) wat wordt omringd door een diversiteit aan hoogwaardige landschappen als de zee en het duingebied, de veenweidegebieden van het Groene Hart, het plassengebied en de Greenport Duin- en Bollenstreek. De vraag en dientengevolge de ruimteclaims van verschillende functies als wonen, werken en recreëren is hoog. Daarnaast zijn er de claims en onderlinge relaties met andere regio's als Haaglanden, Rijnstreek en ROA (regio Amsterdam en Schiphol). Het gebrek aan ruimte in de regio en de Randstad én het behoud van de nog open en groene gebieden zorgen voor een continu spanningsveld. In dit spanningsveld opereert de ruimtelijke ordening.

Toegevoegde waarde Holland Rijnland

De toegevoegde waarde van Holland Rijnland is tweeledig. Ten eerste moeten de gemeenten van Holland Rijnland zich bundelen om een bestuurlijke factor van belang te zijn op het niveau van de omringende sterke regio's, de provincie en het rijk. Holland Rijnland beïnvloedt op strategisch niveau het beleid van regio's, de provincie en de departementen en is met de gezamenlijke inbreng van de gemeenten een volwaardige gesprekspartner op bovenregionaal niveau. De individuele gemeenten binnen de regio hebben niet het gewicht noch de impact om tegenwicht te bieden of invloed uit te oefenen op genoemde grote externe partijen.

Ten tweede moeten de gemeenten blijvend keuzen maken tussen enerzijds ruimtevragende elementen, die een regionale impact hebben en anderzijds de beperkte financiële middelen.

Basis voor de toegevoegde waarde is een regionale structuurvisie. Voor de regionale afstemming en om gezamenlijk met één visie naar buiten te treden is het belangrijk dat de regio Holland Rijnland een eigen regionale structuurvisie ontwikkelt. Uitgangspunt daarbij is een strategiekaart voor de groenblauwe onderlaag. Die dient als basis voor de afwegingen van ruimtelijke ontwikkelingen van nieuwe infrastructuur, woningbouw en bedrijfstreinen.

Rol Holland Rijnland

Holland Rijnland vervult in het programma Ruimte de volgende rollen:

- het proactief uitdragen van de visie en wensen van Holland Rijnland binnen tal van gremia op het niveau van de Zuidvleugel, de provincie en het rijk. Dit met de inzet om draagvlak te creëren en om de visievorming bij de gesprekspartners te beïnvloeden;
- het oplossen en daar waar mogelijk voorkomen van (waar mogelijk) latente en in het bijzonder manifeste conflicten tussen hetzij de deelnemende gemeenten, andere regio's, de provincie, het rijk of anderszins;
- het faciliteren van een beleidsadviserend platform ten behoeve van de wethouders Wonen; Ruimtelijke Ordening; Natuur Landschap en Milieu in de vorm van het portefeuillehouders overleg Ruimte aan met name het Dagelijks Bestuur. Het portefeuillehoudersoverleg Ruimte wordt daarbij ondersteund door de ambtenaren adviesgroep (AAG-)Ruimte;
- het trekken c.q. coördineren van (deel-)projecten onder meer ten behoeve van de interne afstemming voor wat betreft integrale regionale visievorming en de realisatie daarvan;
- initiator tot vorming van een regionale ontwikkelingsmaatschappij Greenport Duin- en Bollenstreek.

Rol van de deelnemende gemeenten

De deelnemende gemeenten vervullen meerdere rollen; zij zijn initiërend voor wat betreft actuele thema's van de AAG en het portefeuillehoudersoverleg Ruimte, voorbereidend, meedenkend en uitvoerend met betrekking tot het gezamenlijke beleid.

Deelprogramma's

Binnen het Programma Ruimte worden de volgende deelprogramma's onderscheiden:

- Ruimtelijke ordening;
- Wonen;
- Natuur en Landschap;
- Milieu.

Ruimtelijk ordening

Doel van het deelprogramma Ruimtelijke Ordening is het vormen van de noodzakelijke kapstok voor ruimtelijke inrichting van de overige drie deelprogramma's en van de programma's: Sociale Agenda, Verkeer en Vervoer, Economische Zaken en Bestuur en Middelen. Dit deelprogramma ziet in concreto op de vaststelling medio 2008 van de "Regionale Structuurvisie Holland Rijnland". De "Regionale Structuurvisie Holland Rijnland" (RSV) is een bestuurlijk gedragen integraal perspectief op de gewenste ruimtelijke ontwikkeling van de regio Holland Rijnland tot 2020, met een doorkijk naar 2030. Met hieraan gekoppeld een strategisch meerjarenuitvoeringsprogramma van grote projecten op het gebied van o.a. het landelijk gebied, de verstedelijkingsbehoefte (wonen, bedrijvigheid, infrastructuur) en de daarbij behorende gewenste voorzieningen. In de RSV wordt gewerkt met drie subgebieden, die tezamen Holland Rijnland omvatten:

1. Greenport Duin- en Bollenstreek,
2. As Leiden Katwijk (ALK) en
3. Veenweide- en Plassengebied.

1. In 2008 zal verder gewerkt moeten worden aan de realisering van de integrale gebiedsontwikkeling (herstructurering) van de Greenport Bollenstreek. Inzet hierbij is een vitaal bollencomplex (greenport) met een goede toekomstverwachting van minimaal 30 tot 50 jaar. Hierbij wordt de opgaaf van de Minister VROM tot bouw van 3.000 woningen buiten de rode contour gerealiseerd. Een en ander met toevoeging van een duurzame ruimtelijke kwaliteit met behoud en daar waar mogelijk versterking van de aanwezige natuurwaarden.

2. De ALK-visie wordt ten uitvoer gebracht in combinatie met de Regionale Investeringsstrategie.

3. In de RSV wordt een ontwikkelingsvisie en uitvoeringsparagraaf voor het Veenweide- en Plassen-gebied vastgesteld. In 2008 zal worden gewerkt aan de uitvoering hiervan.

Wonen

Doel van het deelprogramma Wonen is het binnen Holland Rijnland in stand houden van één regionale woningmarkt, alsmede het opstellen en onderhouden van de daarvoor noodzakelijke, doch redelijke en billijke regionale spelregels, zoals de Regionale Huisvestingsverordening, het hanteren van de Regionale Woonvisie en het doen uitvoeren van het daarmee samenhangende Bouwscenario, dat voorziet in de bouw tot 2010 van 14.620 woningen en tot 2020 van plm. 33.000 woningen. Binnen dit deelprogramma vindt daarnaast monitoring plaats van realisering van de gemaakte af-

spraken. De gevolgen van de toepassing van het Woonruimteverdeelsysteem dient continu gemoni- toord te worden. Een maal per jaar dient een goede evaluatie (en eventuele bijstelling) van dit sys- teem plaats te vinden.

In het kader van Wonen, Zorg, Welzijn zullen prestatieafspraken moeten worden gemaakt en zal de daadwerkelijke realisatie ter hand moeten worden genomen.

Natuur en Landschap

Doel van het deelprogramma Natuur en Landschap is het binnen Holland Rijnland bevorderen van de ontwikkeling en uitvoering van de voor de regio belangrijke landschappelijke en groen/blauwe plannen. Speciale aandacht gaat hierbij uit naar de spanning tussen het Groene Hart (de conserve- ring en het behoud van, alsmede het vinden van nieuwe groene functies en diensten) en de voort- gaande verstedelijking (het toenemend ruimtebeslag van rode functies).

De GroenBlauweSlinger, alsmede de Groene Gordel van Smaragd (Veenweide-/Plassengebied) zijn hierbij van essentieel belang.

Verder zal aandacht besteed worden aan de aaneenschakeling van groene gebieden binnen Holland Rijnland, waaronder: de verbinding van het Groene Hart met de Duinen, alsmede het onderling verbinden van landgoederen.

Milieu

Doel van het deelprogramma Milieu is het binnen Holland Rijnland ontwikkelen en doen uitvoeren van het regionaal beleid op het gebied van Milieu. In 2006 is gestart met het project Externe Veilig- heid. Het Uitvoeringsprogramma Externe Veiligheid 2006 -2010 is een vervolg op het Uitvoerings- programma 2004 -2005 en ziet op het inzichtelijk maken van de externe veiligheidssituaties in ge- meenten met betrekking tot bedrijven; naleving van verleende vergunningen en het oplossen van mogelijke knelpunten. Ook zal uitvoering worden gegeven aan het actieprogramma Luchtkwaliteit. Een centrale rol wordt hierbij vervuld door de Milieudienst West-Holland (MDWH).

Financiën

<i>Regionale taken</i>					
Taak	Indirecte kosten	Directe kosten	Totaal Lasten	Directe Baten	Bijdrage gemeenten
Belangenbehartiging	29.700	31.370	61.070		61.070
Platformfunctie	29.700	15.690	45.390		45.390
Totalen	59.400	47.060	106.460		106.460

1.1 Deelprogramma Ruimtelijke Ordening

Doelstelling

Het realiseren van een platform waarbij de verschillende ruimteclaims van de diverse programma's binnen Holland Rijnland worden ingebracht en samen met de deelnemende gemeenten worden afgewogen en bewerkt tot één integrale ruimtelijke visie voor de gehele regio; *"de Regionale Structuurvisie Holland Rijnland"*. De visie vormt tegelijkertijd het strategisch meerjaren-uitvoeringsprogramma van grote projecten op het gebied van o.a. het landelijk gebied, de verstedelijkingsbehoefte (wonen, bedrijvigheid, infrastructuur) en de daarbij behorende gewenste voorzieningen. De Regionale Structuurvisie Holland Rijnland wordt uitgedragen in de diverse overlegorganen met de andere overheden (Zuidvleugel, Noordvleugel, provincie en rijk).

Context

Holland Rijnland wil zich richting rijk en provincie ontwikkelen tot een bestuurlijke factor van betekenis. Hierbij is het van belang dat de deelnemende gemeenten komen tot een gezamenlijke visie op de ontwikkeling van de regio en waar nodig ook knopen doorhakken op lastige bestuurlijke dilemma's, zoals op het gebied van Woonvisie; Bouwscenario 2005-2010; Kantorennota en Bedrijfs-terreinprogrammering. Holland Rijnland draagt daarom een zo coherent en consistent mogelijke visie op de gewenste ontwikkelingsrichtingen uit.

Vanuit de diverse programma's binnen Holland Rijnland worden verschillende activiteiten ontplooid die elke op andere wijze een claim op de inrichting van de ruimte van Holland Rijnland legt. Binnen het deelprogramma Ruimtelijke Ordening worden de verschillende ruimteclaims tegen elkaar afgewogen en met elkaar in overeenstemming gebracht. Hierbij kan onder meer gedacht worden aan:

- wonen (afstemming woonbeleid; verkenning en programmering woonbehoefte en herstructurering; het oplossen van de bouwlocatieproblematiek tot 2010);
- werken (revitalisatie van bestaande en ontwikkeling van nieuwe bedrijfsterreinen; ontwikkelingsmogelijkheden van toerisme en recreatie; ontwikkeling Greenport Bollenstreek; uitvoering Offensief van Teylingen; behoud, concentratie en reallocatie gespecialiseerde glastuinbouw); de ontwikkeling van de Biolife science cluster;
- infrastructuur (inpassing van de Rijnlandroute [oostwestverbinding A4 en Katwijk]; Rijn-gouwewijl; een noordelijke verbinding N206-N205);
- natuur & landschap (strategiekaart groenblauwe onderlaag; realisering van projecten Zuidvleugel Zichtbaar Groener; behoud van het Groene Hart/Groene Gordel van Smaragd versus ontwikkelingsmogelijkheden randzone Groene Hart); aaneenschakeling van landgoederen.

Ditzelfde geldt voor de vele gemeentelijke plannen en visies. Ook die worden binnen dit deelprogramma met elkaar in overeenstemming gebracht.

Maatregelen

In 2008 zijn de belangrijkste maatregelen, inspanningen en activiteiten in het kader van realisatie van de doelstelling:

- In 2007 is vormgegeven aan de Regionale Investeringsstrategie en de instelling van een gelijknamig fonds binnen het gebied van het samenwerkingsverband van de Holland Rijnland. Er wordt gewerkt om voor de in het Plan van Aanpak opgenomen projecten op basis van scenario's een keuze te maken voor de financiële verdeelsystematiek;
- het werken door middel van brede gemeentelijke multidisciplinaire inzet aan het tot stand komen van een regionale structuurvisie, die door de deelnemende gemeenten kan worden vastgesteld en vervolgens voor besluitvorming, medio 2008, kan worden doorgeleid aan het Algemeen Bestuur;
- de vormgeving en start van een Uitvoeringsorganisatie Herstructurering Greenport Bollenstreek;
- deelname aan het platform Zuidvleugel en tal van andere structurele en ad hoc overleg-situaties met provincie en rijk.

Financiën

<i>Regionale taken</i>						
Taak	Indirecte kosten	Directe kosten	Materiële kosten Uitvoerings- programma	Totaal Lasten	Directe Baten	Bijdrage gemeenten
Bestuurlijk platform Zuidvleugel	29.700	67.560		97.260		97.260
Regionale Structuurvisie	202.320	93.000		295.320		295.320
As Leiden-Katwijk	115.430			115.430		115.430
Greenport (w.o. Offensief van Teylingen)	97.020	50.190		147.210		147.210
Totalen	444.470	210.750		655.220		655.220

1.2 Deelprogramma Wonen

Doelstelling

Het samen met gemeenten realiseren van één regionale woningmarkt, het optimaliseren van vraag en aanbod wat betreft volume en woonmilieus in deze woningmarkt door het opstellen van een regionale woonvisie en bouwscenario dat voorziet in de bouw van 14.620 woningen tot 2010 en het daaropvolgend concretiseren van de daarbij gemaakte afspraken tussen de gemeenten en het volgen daarvan.

Context

Sinds 1 januari 2006 is er sprake van één regionale woningmarkt waarbinnen de bewoners op relatief eenvoudige wijze zich kunnen laten inschrijven voor een woning elders binnen de regio. Dit is van belang omdat 75% van de verhuizingen binnen de regio plaatsvindt. 54% van die verhuizingen vindt plaats binnen de eigen gemeente. 21% van de verhuizingen vindt plaats tussen de regiogemeenten. Ook mensen van buiten de regio kunnen zich dan als belangstellenden voor een woning binnen Holland Rijnland laten registreren.

Het deelprogramma Wonen fungeert hierbij als platform waar de regio ten behoeve van de deelnemende gemeenten, woningcorporaties, huurdersverenigingen en andere partijen elkaar ontmoeten, mogelijke conflicten oplossen en afspraken maken.

Door het tot stand brengen van één regionale woningmarkt worden de diverse bestanden van woningzoekenden gekoppeld en de woningmarkt transparanter en daardoor toegankelijker gemaakt. Men kan en mag zonder enig probleem de interesse kenbaar maken voor een woning in een geheel ander deel van de regio. Dit zal de afstemming van vraag en aanbod beduidend verbeteren en daarmee de doorstroming van woningzoekenden vergroten. Hierdoor worden tevens de kansen voor de zogenaamde starters om een eerste woning te verkrijgen vergroot.

De regionale woningmarkt moet dan ook leiden tot:

- meer dynamiek op de woningmarkt: meer verhuisbewegingen. Inzet is, dat het aantal verhuisbewegingen als gevolg van verhuisketens minimaal met 25% te vergroten. Afhankelijk van de lengte van de verhuisketens kunnen de verhuisbewegingen nog verder toenemen;
- daling van de wachttijd. Momenteel bedraagt de wachttijd in het gebied rond Leiden 4 jaar voor starters en 13 jaar voor doorstromers. Inzet is om op termijn de wachttijden te halveren. (Of dit lukt, is mede afhankelijk van het bouwprogramma en de lengte van de verhuisketens. Het economische tij is daarbij belangrijk);
- meer keuzevrijheid zonder bindings- of passendheidseisen;
- goed functioneren van de lokale woningmarkt.

Teneinde de regionale woningmarkt nog verder te optimaliseren en te bedienen is er binnen het deelprogramma Wonen, met medewerking van de deelnemende gemeenten, een regionale Woonvisie en Bouwscenario tot stand gebracht. Door middel van een overeen te komen planmatige en gefaseerde bouw in de deelnemende gemeenten van de noodzakelijke aantallen woningen binnen de gewenste woonmilieus zal een betere afstemming tussen zowel huidige als toekomstige vraag en aanbod worden bereikt. Hierbij zal ook aandacht besteed worden aan het onderwerp "Woonzorg". Het Woonruimteverdeelsysteem zal continu worden gemonitord, terwijl een jaarlijkse evaluatie zal dienen plaats te vinden. Dit met de bedoeling om het systeem zo optimaal mogelijk te laten werken.

Maatregelen

In 2008 zijn de belangrijkste maatregelen, inspanningen en activiteiten in het kader van realisatie van de doelstelling:

- analyse van demografische ontwikkelingen en bouw mogelijkheden van de gemeenten (en daarmee de regio) om zowel de huidige als toekomstige vraag en aanbod zo goed mogelijk inzichtelijk te maken;
- monitoren van de realisatie van het Bouwscenario waardoor gemeenten inzicht krijgen in de totale voortgang daarvan. Tevens vervanging van functie van het VROM-aanjaagteam zoals dat in 2007 heeft geopereerd;
- vanaf 2007 jaarlijks evalueren van de gevolgen (lengte verhuisketens, ontwikkeling wachttijden) van de Huisvestingsverordening.

Financiën*Regionale taken*

Taak	Indirecte kosten	Directe kosten	Materiële kosten Uitvoerings- programma	Totaal Lasten	Directe Baten	Bijdrage gemeenten
Woonruimteverdeling	220.400	227.700		448.100	37.000	411.100
Beheer BWS-budget	83.810	3.300		87.110		87.110
Regionale beleidsvisie wonen	37.220			37.220		37.220
Implementatie regionale woonruimteverdeling	19.800			19.800		19.800
Regionaal bouw- en herstructureringsprogramma	19.800			19.800		19.800
Financieel kader regionaal bouw- en herstructureringsprogramma	9.900			9.900		9.900
Totaal	390.930	231.000		621.930	37.000	584.930

Plustaken Leidse Regio

Taak	Indirecte kosten	Directe kosten	Totaal Lasten	Directe Baten	Bijdrage gemeenten
Monitoring Vinex en Vinac-subsidies	19.800		19.800	19.800	
Totaal	19.800		19.800	19.800	

1.3 Deelprogramma Natuur en Landschap

Doelstelling

Het samen met gemeenten inventariseren, ontwikkelen en tot uitvoering brengen van voor de regio belangrijke landschappelijke en groen/blauwe plannen. Speciale aandacht gaat hierbij uit naar de spanning tussen het Groene Hart (de conservering en het behoud van, alsmede het vinden van nieuwe groene functies en diensten) en de voortgaande verstedelijking (het toenemend ruimtebeslag van rode functies). Dit deelprogramma ziet op het realiseren van een zogenaamde "groene contramal" als tegenwicht voor "rode contramal" van de grootschalige stedelijke ontwikkelingsopgave waarvoor Holland Rijnland zich de komende jaren gesteld ziet.

Context

De verstedelijkingsopgave van 14.620 woningen tot 2010 en 33.000 woningen tot 2020 (incl. de daarbij behorende infrastructurele uitbreidingen zoals Rijnlandroute en Rijnbouwelijn) binnen Holland Rijnland enerzijds en anderzijds het behoud en de revitalisering van het bollencomplex (Greenport Bollenstreek; Pact en Offensief van Teylingen) heeft tot 1 januari 2006 vooral de agenda van de regio bepaald. Het is duidelijk dat het Groene Hart, dat voor een deel is gelegen aan de oostflank van Holland Rijnland, ook aandacht vraagt in de vorm van plannen en projecten tot behoud van dit gebied alsmede het vinden van nieuwe groene functies en diensten. (Groene Gordel van Smaragd). Immers dit gebied maakt naast het open bollengebied een essentieel onderdeel uit van het regionaal na te streven groene tegenwicht van het rode verstedelijkte gebied. Dit is een zaak die alle 400.000 inwoners van de regio Holland Rijnland aangaat. Het is dan ook zaak dat alle gemeenten hierin zowel qua menskracht als financiën aan participeren.

Maatregelen

In 2008 zijn de belangrijkste maatregelen, inspanningen en activiteiten in het kader van realisatie van de doelstelling:

- nadere uitwerking van de plannen betreffende de daadwerkelijke invulling en realisering van projecten binnen Zuidvleugel Zichtbaar Groener (ZZG). In 2006 en 2007 zijn financiële afspraken gemaakt met provincie en rijk over de dekking van die projecten. In 2008 zal verder een aanvang worden gemaakt met de uitvoering van de projecten, waarbij Holland Rijnland een stimulerende en een volgende (monitoren) rol zal vervullen;
- het vormgeven en starten van een Uitvoeringsorganisatie Herstructurering Greenport Bollenstreek zal zijn beslag krijgen;
- een mogelijk Uitvoeringsprogramma Veenweide- en Plassengebied (Groene Gordel van Smaragd) zal opgesteld worden in het kader van de Regionale StructuurVisie;
- de realisering van de aaneenschakeling van landgoederen.

Financiën

<i>Regionale taken</i>						
Taak	Indirecte kosten	Directe kosten	Materiële kosten Uitvoerings- programma	Totaal Lasten	Directe Baten	Bijdrage gemeenten
Secretariaat Pact van Teylingen	29.700	8.050		37.750		37.750
Zuidvleugel zichtbaar groener	19.800	67.150		86.950		86.950
Regionaal Bestuursakkoord Water	29.700	11.770		41.470	11.590	29.880
Groene diensten + Groenfonds	9.900			9.900		9.900
Uitvoering projecten masterplan landgoederen	14.850			14.850		14.850
Totale	103.950	86.970		190.920	11.590	179.330

<i>Plustaken Duin- en Bollenstreek</i>					
Taak	Indirecte Kosten	Directe kosten	Totaal Lasten	Directe Baten	Bijdrage gemeenten
Cultuurhistorie Landschap Duin- en Bollenstreek	33.460	131.300	164.760	131.300	33.460
Communicatie en imagoverbetering Duin- en Bollenstreek	29.700	35.000	64.700	35.000	29.700
Totalen	63.160	166.300	229.460	166.300	63.160

1.4 Deelprogramma Milieu

Doelstelling

Het deelprogramma staat voor het ontwikkelen en doen uitvoeren van het regionaal beleid op het gebied van Milieu. Centraal onderdeel hierbij is het regionale servicepunt handhaving, dat ziet op het realiseren en in stand houden van een goede kwaliteit van de leefomgeving. Dit laatste vindt plaats door middel van het bevorderen en vasthouden van structureel, systematisch en samen handhaven van de grijze en blauwe wetgeving door de verschillende bevoegde instanties.

Context

Sinds de totstandkoming van de regio Holland Rijnland is dit deelprogramma zeer bescheiden van omvang. Het deelprogramma was tot 1 januari 2006 vooral een zogenaamde Plustaak voor de voormalige SDB-gemeenten, exclusief de voormalige gemeente Warmond. De probleemstelling ziet op het realiseren en in stand houden van een gecoördineerde handhavingstructuur voor het milieu-beleid in de regio. Het betreft de uitvoering van alle taken op het gebied van het Regionaal Servicepunt Milieuhandhaving voor de regio Holland Rijnland, zoals bedoeld in de bestuursovereenkomst milieuwethandhaving Zuid-Holland en conform het in dit kader bestuurlijk vastgestelde bedrijfsplan en kwaliteitshandboek.

Uitvoering en monitoring op de realisatie van dit deelprogramma is opgedragen aan de Milieudienst West-Holland. De goede en adequate uitvoering heeft bijgedragen tot een groeiende populariteit van dit deelprogramma. Sinds september 2005 voert de Milieudienst de taken uit voor alle regio-gemeenten. Voorts heeft de komst van een subsidieregeling van het Ministerie van VROM gedurende een periode van vijf jaar ten behoeve van de uitvoering van het externe veiligheidsbeleid er toe geleid, dat ook voor dit onderdeel alle gemeenten binnen Holland Rijnland in de Milieudienst participeren. Tussentijds zal worden bestudeerd wat de uitkomsten zijn, alsmede hoe de subsidiestroom zich na die termijn van vijf jaar gaat ontwikkelen. Naar aanleiding daarvan zullen de gemeenten te zijner tijd beslissen omtrent het al dan niet voortzetten van dit onderdeel via de Milieudienst. Sinds 2006 wordt vorm en uitvoering gegeven aan het zogenaamde Actieprogramma Luchtkwaliteit.

Maatregelen

In 2008 zijn de belangrijkste maatregelen, inspanningen en activiteiten in het kader van de realisatie van de doelstelling:

- uitvoeren van het project Externe Veiligheid waaraan alle gemeenten in Holland Rijnland participeren;
- in overleg met de handhavingpartners jaarlijks opstellen, coördineren en uitvoeren van het regionaal handhavingprogramma milieu;
- in overleg met de handhavingpartners jaarlijks opstellen van een regionaal jaarverslag milieuhandhaving;
- nemen van initiatieven om de regionale handhavingstructuur te optimaliseren door middel van het uniformeren en zoveel mogelijk in één hand brengen;
- coördineren van randvoorwaardelijke, regionale en provinciebrede projecten;
- uitvoeren van algemene servicetaken, conform het bedrijfsplan SEPH;
- participeren in het Provinciaal SEPH-overleg;
- faciliteren van het Districts Milieu Overleg (DMO) en het Technisch Handhavingsoverleg (THO);
- faciliteren en coördineren van het Regionaal Bestuurlijk Handhavingsoverleg-bestuurlijk (RBHO);
- faciliteren en coördineren van het (Regionaal) Ambtelijk Handhavingsoverleg (AHO);
- bewaken van de uitvoering van het lopende handhavingprogramma;
- verzamelen en uitwisselen van informatie;
- onderhouden en vastleggen van het regionaal netwerk van handhavers en het verstrekken van informatie over dit netwerk;
- onderhouden van een kenniscentrum op het gebied van handhaving;
- realisatie van het actieprogramma Luchtkwaliteit;
- milieucommunicatie algemeen.

Financiën

Plustaken Duin- en Bollenstreek

taak	Indirecte kosten	Directe kosten	Totaal Lasten	Directe Baten	Bijdrage gemeenten
Regionale SEPH		61.170	61.170	25.000	36.170
Milieubeleid		36.210	36.210		36.210
Sanering geluidshinder		37.210	37.210		37.210
Totalen		134.590	134.590	25.000	109.590

2 PROGRAMMA VERKEER EN VERVOER

Doelstelling van het programma

Maatschappelijke doelstelling

Het optimaliseren van de mobiliteit in en de bereikbaarheid van de regio Holland Rijnland en het verminderen van het aantal verkeersslachtoffers.

Doelstelling Holland Rijnland

Het programma verkeer en vervoer van Holland Rijnland heeft tot doel een gemeenschappelijk regionaal verkeers- en vervoersbeleid te voeren en de uitvoering ervan te waarborgen. Dit beleid is gericht op het:

- optimaliseren van de bereikbaarheid door middel van openbaar vervoer, fiets en auto;
- verminderen van het totale aantal verkeersslachtoffers met circa 30% tot 2010.

Bij de uitvoering van maatregelen wordt milieubelasting en aantasting van landschappelijke waarden, als gevolg van aanleg of uitbreiding van infrastructuur, zoveel mogelijk voorkomen.

Op basis van het verkeer- en vervoerbeleid is de regio een volwaardige gesprekspartner in het overleg met omliggende regio's, de provincie(s) en departementen. De regio weet deze gesprekspartners ervan te overtuigen dat deze investeren in de regio op het gebied van verkeer en vervoer om de beleidsdoelstellingen te realiseren.

Context

Maatschappelijke relevantie

Een goede bereikbaarheid is een noodzakelijke voorwaarde voor een economisch sterke regio waarin mensen graag wonen, werken en recreëren. Holland Rijnland is een zeer dichtbevolkt gebied met ruim 1600 inwoners per vierkante kilometer. Door de ligging van Holland Rijnland, centraal in de Randstad, tussen twee mainports, is er sprake van veel in- en uitgaande pendel. Holland Rijnland heeft qua ligging en landschappelijke waarden (groen, water, bollen) een enorme economische en recreatief/toeristische potentie die - mede vanwege slechte bereikbaarheid - niet ten volle wordt benut. De komende jaren zal de mobiliteit toenemen (autonome groei) waarbij de infrastructuur-netwerken nog meer onder druk komen te staan en de regionale economie en het toeristisch/recreatief karakter dreigen te verslechteren. Om dit te voorkomen en de bereikbaarheid van de regio (in en naar de regio) te verbeteren, werkt Holland Rijnland aan een betere aansluiting van de regionale wegen op het rijkswegennet, aan een beter en betrouwbaarder openbaar vervoer dat aansluit bij de wensen van de gebruikers en aan een uitbreiding van het regionale netwerk van fietspaden. Verwacht wordt dat met name het autonetwerk de komende jaren overbelast zal raken. Daarom participeert de regio ook in activiteiten die het gebruik van de fiets en het openbaar vervoer bevorderen, bijvoorbeeld regionale campagnes en landelijke acties. Ook worden ontbrekende schakels in het fietsnetwerk aangelegd en zorgt Holland Rijnland ervoor dat de OV-taxi rijdt die het reguliere openbaar vervoer aanvult.

Deze maatregelen kosten vaak veel geld. De regio heeft in 2008 de beschikking over een Regionaal Investerings Fonds (RIF) dat voor vijf regionale projecten, waarvan drie betrekking hebben op infrastructuur, geld van de twaalf gemeenten inzamelt. Dat is niet voldoende. Voor de drie infrastructuurprojecten (Rijnlandroute, RijnGouwelijns en Noordelijke Ontsluiting Greenport) is cofinanciering van rijk en provincie nodig. Ook voor andere projecten is de (financiële) betrokkenheid van deze overheden essentieel voor een goede uitvoering.

Naast congestie heeft de toenemende mobiliteit nog meer nadelen, namelijk luchtverontreiniging door uitlaatgassen, geluidsoverlast en gevaarlijke verkeerssituaties die tot slachtoffers kunnen leiden. Bij een toename van de uitstoot van uitlaat. Daarom is een belangrijk aandachtspunt de komende jaren het evenwicht tussen optimale mobiliteit en een gezond en veilig leefmilieu.

In 2004 vielen in de regio 10 doden en 249 gewonden bij verkeersongelukken. Holland Rijnland heeft zich tot doel gesteld om in de periode van 1998 tot 2010 het aantal doden en gewonden met respectievelijk 34% en 27% te verminderen. Om deze doelstelling te bereiken organiseert de regio verkeerseducatie en voorlichting en wordt voor geld gezorgd om infrastructuurmaatregelen te treffen.

Toegevoegde waarde Holland Rijnland

Verkeer en vervoersbewegingen storen zich niet aan gemeentegrenzen, de meeste reizigers leggen een afstand tussen de 5 en 30 kilometer per verplaatsing af en passeren daarmee automatisch één of meerdere gemeentegrenzen. Samenwerking tussen gemeenten is daarom een essentiële voor-

waarde om de bereikbaarheid te verbeteren. De samenwerking in het verband heeft op vijf vlakken toegevoegde waarde:

- door een op elkaar afgestemd maatregelenpakket en investeringsstrategie worden sneller de inhoudelijke doelstellingen bereikt; het beleid is effectiever;
- gezamenlijk kun je de middelen efficiënter benutten, bijvoorbeeld in de inhuur van personeel voor verkeerseducatie;
- door kennisuitwisseling en informatieoverdracht wordt de basis voor het beleid van de gemeenten versterkt (bijv. regionale verkeers- en milieukaart);
- middelen en de wettelijke kaders voor verkeer en vervoer zijn grotendeels afkomstig van rijk en/of provincie. Samenwerkende gemeenten staan sterker bij provincie en het rijk in de lobby voor extra geld voor maatregelen of wetgeving;

Rol Holland Rijnland

Bij het programma verkeer en vervoer zijn voor het samenwerkingsorgaan Holland Rijnland de volgende rollen weggelegd:

- signaleren van gemeente-overstijgende verkeer en vervoerontwikkelingen onder andere op basis van landelijke trends, provinciale ontwikkelingen en gemeentelijke verkeerscijfers (zoals de Zuid-Hollandse beleidseffectrapportage, ZER, en de regionale verkeers- en milieukaart, RVMK);
- initiëren en coördineren van regionale beleidsvorming, met als eindresultaat een geactualiseerd Regionaal Verkeer en Vervoerplan (RVVP) en een uitvoeringsprogramma daarbij;
- onderhouden van contact met andere sectoren die invloed hebben op of ondervinden van het verkeer en vervoerbeleid om zodoende tot een integrale regionale visie te komen;
- voorbereiden en faciliteren van een platform voor de gemeenten om over verkeer- en vervoerontwikkelingen uit te wisselen, op ambtelijk niveau en bestuurlijk niveau (portefeuillehoudersoverleg verkeer en vervoer);
- actief uitdragen van het beleid van Holland Rijnland bijvoorbeeld bij overleggen met rijk en provincie. Zo vertegenwoordigt Holland Rijnland de gemeenten bij het Provinciaal Verkeer- en Vervoerberaad (PVVB), een platform waar de provincie haar beleid aankondigt, uitlegt en verdedigt;
- participeren in grensoverstijgende overleggen zoals SWINGH (Samenwerking in Groot Haaglanden) en Stedenbaan;
- draagvlak creëren bij rijk, provincie en gemeenten. Holland Rijnland brengt de partijen daarin bij elkaar, formuleert de gemeenschappelijke doelstellingen en maakt afspraken om te komen tot gezamenlijke investeringen in verkeer en vervoer;
- stimuleren dat plannen worden ontwikkeld én uitgevoerd. Tevens andere partijen ervan overtuigen dat ze bij de uitvoering ervan een rol hebben. Bijvoorbeeld bij de verdeling van (extra) geld is Holland Rijnland de duvelstoejager die zorgt dat gemeenten uitvoerbare plannen maken en dat provincie en rijk zich hieraan committeren. In deze hoedanigheid is Holland Rijnland verantwoordelijk voor de regionale verdeling van de middelen uit de Brede Doeluitkering verkeer en vervoer (BDU).

Rol van de deelnemende gemeenten

Uiteindelijk moeten de activiteiten van Holland Rijnland leiden tot een maatregelenpakket waarmee de bereikbaarheid en verkeersveiligheid in de regio verbeteren. De uitvoering van de maatregelen ligt voor een groot deel bij de provincie en/of de gemeenten, zij zijn immers wegbeheerder. Daarom wordt aan hen gevraagd actief te participeren bij de beleids- en planvorming, te reflecteren op de haalbaarheid en wenselijkheid van maatregelen en ervoor zorg te dragen dat gemaakte afspraken over de uitvoering van maatregelen ook daadwerkelijk worden nagekomen. Een succesvol regionaal verkeer- en vervoerbeleid staat of valt met de bereidheid van de gemeenten daar actief aan bij te dragen. Tevens is het zaak de bereidheid van provincie en rijk daartoe te waarborgen.

Deelprogramma's

Op basis van de doelstelling zijn de volgende deelprogramma's voor verkeer en vervoer geformuleerd:

- Bereikbaarheid
- Veiligheid

Bereikbaarheid

Het deelprogramma bereikbaarheid betreft de maatregelen die in deze regio genomen moeten worden op het gebied van openbaar vervoer, weg, fiets en flankerend beleid om ervoor te zorgen dat de bereikbaarheid verbetert. Naast de voorbereiding en realisatie van concrete maatregelen gaat

het in dit deelprogramma ook om de verzameling van basisgegevens (bijv. voor de regionale verkeers- en milieukaart, RVMK), de eventuele bijstelling van beleid (bijv. in het kader van de maatregelen die in het Uitvoeringsprogramma RVVP zijn vastgesteld) en de monitoring van de voortgang van de realisatie van deze projecten.. Tenslotte is het vergroten van de financiële basis en het effectiever inzetten van middelen voor verkeer- en vervoersmaatregelen (bijvoorbeeld via het Regionale Investeringsfonds) onderdeel van dit deelprogramma.

Verkeersveiligheid

Het deelprogramma verkeersveiligheid betreft de maatregelen die nodig zijn om het aantal gewonden en doden als gevolg van het verkeer terug te brengen. Het gaat dan om infrastructuurmaatregelen (Duurzaam Veilig), educatie en handhaving en het voeren van regionale campagnes om de bewustwording te vergroten.

Algemene producten

Holland Rijnland zorgt voor de interne en externe afstemming van beleid en projecten. Het vaststellen van de regionale prioriteiten en het afstemmen met andere overheden en partijen die nodig zijn om het regionale verkeer- en vervoersbeleid uitgevoerd te krijgen. Onderdelen hiervan zijn de algemene belangenbehartiging en lobby voor Holland Rijnland, het voorbereiden en uitwerken van de bestuurlijke overleggen en beantwoorden van bestuurlijke vragen en de vertegenwoordiging van Holland Rijnland in diverse overleggen (zoals het Provinciaal Verkeer en Vervoerberaad, de project- en stuurgroepen Rijnlandroute en Rijn-Gouwelijn, Stedenbaan en SWINGH).

Financiën

<i>Regionale taak</i>					
Taak	Indirecte kosten	Directe kosten	Totaal Lasten	Directe Baten	Bijdrage gemeenten
Belangenbehartiging	35.640		35.640		35.640
Platformfunctie	54.450	4.180	58.630		58.630
Totalen	90.090	4.180	94.270		94.270

2.1 Deelprogramma Bereikbaarheid

Doelstelling

Ontwikkelen van haalbaar beleid en uitvoerbare maatregelen voor weg, openbaar vervoer en fiets om de bereikbaarheid van de regio te verbeteren. Daarbij gaat het zowel om de interne bereikbaarheid (gemeenten onderling) als de externe bereikbaarheid (van en naar de regio). Het vergroten van de financiële basis om de realisatie van projecten en maatregelen dichterbij te brengen is onderdeel van dit deelprogramma.

Bij de uitvoering van maatregelen wordt milieubelasting en aantasting van landschappelijke waarden, als gevolg van aanleg of uitbreiding van infrastructuur, zoveel mogelijk voorkomen.

Context

De mobiliteit groeit. Ook in deze regio is de toename van het autoverkeer goed merkbaar en worden bussen en treinen in de spits steeds voller. Het kost steeds meer tijd om de regio in te komen of er vandaan te gaan. Belangrijke knelpunten op de weg zijn de aansluitingen op de A44 (bijv. N206, N208) en de A4 en de verbinding tussen deze wegen door Leiden. De regio ontbeert adequate oost-west verbindingen, met name in de duin- en bollenstreek. De verwachting is dat in 2020 de automobilititeit in de regio met 30% is toegenomen.; met de huidige infrastructuur zal de hele regio vaststaan. Alleen een doelgerichte aanpak kan dit voorkomen. Met het ambitieuze woningbouwprogramma (33.000 woningen in periode 2000-2020) en de kantoren- en bedrijvenontwikkelingen is de noodzaak nog groter om de infrastructuur te versterken en efficiënter te gebruiken.

In 2003 is er een Regionaal Verkeer en Vervoerplan (RVVP) vastgesteld voor de gehele regio. Hierin staan beleid en maatregelen waarmee de regio bereikbaar kan worden. In 2007 is het uitvoeringsprogramma dat hiervan het resultaat was herijkt en is een maatregelenpakket voor de periode 2008-2012 vastgesteld. Van een aantal projecten zijn de voorbereidingen al in volle gang zodat de ambtelijke inzet hiervoor in 2008 voortgezet zal worden. Bijvoorbeeld de Rijnlandroute en de Rijn-Gouwelijn west. Aansluitend bij de in 2007 succesvol afgeronde investeringsstrategie blijft de financiële basis voor het verkeer en vervoerbeleid onder de aandacht. 2008 staat in het teken van de verdere ontwikkeling van de drie infrastructuurprojecten die in het Regionale Investeringsfonds staan genoemd: de Rijnlandroute, de RijnGouwelijn West en de Noordelijke Ontsluiting Greenport (NOG).

Wat betreft openbaar vervoer is een deel van de regio slecht aangesloten op het openbaar vervoer, mede vanwege de lage woondichtheden. Uit de OV-visie die in 2007 wordt opgesteld, moeten een aantal maatregelen komen die de OV-bereikbaarheid verbeteren. In 2008 wordt het zaak deze maatregelen uit te voeren en/of bij provincie en rijk aan te dringen op de uitvoering ervan. Het gaat daarbij om verbetering van het nationale OV-netwerk (spoorverdubbeling Leiden-Utrecht), om de ontwikkeling van een (intra- en inter-)regionaal HOV-netwerk en de realisatie van een busnetwerk dat (op termijn) voedend zal zijn aan het nationale en HOV-netwerk. Het maken van de juiste ruimtelijke afwegingen zoals de verdichting rond knooppunten is daarbij cruciaal.

Om nadelige effecten van een toename in het verkeer, zoals uitstoot van schadelijke stoffen en geluidsoverlast, zoveel mogelijk te beperken worden mede in het kader van de OV-visie alternatieven voor de auto aangeboden en wordt de infrastructuur die wordt aangelegd zo goed mogelijk ingepast in de omgeving.

De uitvoering van de verkeer- en vervoermaatregelen is de verantwoordelijkheid van de (weg)beheerders (gemeenten, provincie of rijk). Holland Rijnland stimuleert de uitvoering van deze maatregelen, signaleert knelpunten en probeert deze tot een oplossing te brengen.

Maatregelen

De belangrijkste maatregelen en hun doelstelling in 2008 zijn:

- Bijhouden van de afspraken die in 2007 in het uitvoeringsprogramma RVVP zijn vastgelegd over de planning, financiering en realisatie van verkeer- en vervoermaatregelen voor de korte (2008-2012) en middellange termijn (t/m 2020);
- Nagaan van knelpunten bij de mogelijke uitvoering van deze maatregelen en een actieve rol spelen bij het weghalen en voorkomen van dergelijke knelpunten; partijen hierbij direct aanspreken.

- In 2008 nadere afspraken maken tussen gemeenten, provincie en rijk over de uitvoering van grote infrastructuurprojecten in deze regio (Rijnlandroute, Rijn-Gouwelijn west en Noordelijke Ontsluiting Greenport).
- Holland Rijnland begeleidt de regiogemeenten bij het vaststellen van voorkeurstracés voor de Rijnlandroute en de RijnGouwelijn West (naar verwachting begin 2008).
- In de loop van 2008 wordt een voorstel aan het AB gedaan over de uitbreiding van het collectief vraagafhankelijk vervoer (CVV) naar de gehele regio.

Financiën

<i>Regionale taken</i>						
Taak	Indirecte kosten	Directe kosten	Materiële kosten Uitvoerings- programma	Totaal Lasten	Directe Baten	Bijdrage gemeenten
Uitvoering RVVP	134.640	109.800		244.440		244.440
Regionaal Investeringsfonds	33.660	5.240		38.900		38.900
Regionaal Verkeersmilieukaart	5.940	10.300		16.240		16.240
Totalen	185.700	123.490		299.580		299.580

<i>Plustaken Leidse Regio</i>						
Taak	Indirecte kosten	Directe kosten	Materiële kosten Uitvoerings- programma	Totaal Lasten	Directe Baten	Bijdrage gemeenten
CVV	100.640	95.640		196.280		196.280
Totalen	100.640	95.640		196.280		196.280

2.2 Deelprogramma Verkeersveiligheid

Doelstelling

Het voorbereiden en realiseren van concrete maatregelen die in deze regio genomen moeten worden om de verkeersveiligheid te verbeteren. In 2010 zal het aantal gewonden en doden als gevolg van verkeersongelukken zijn teruggebracht met respectievelijk 27% gewonden (ziekenhuisgewonden) en 34% doden ten opzichte van 1998.

Context

Het verkeersveiligheidsbeleid is gericht op kwetsbare groepen zoals (brom)fietsers- en voetgangers. Door middel van educatieve projecten en het verbeteren van de infrastructuur wordt er naar gestreefd de verkeersveiligheid te vergroten. Ook handhaving speelt hierbij een rol. Het verkeersveiligheidsproject Holland Rijnland heeft als belangrijkste taak activiteiten op dit terrein te faciliteren en uit te voeren. Met de in 2007 opgezette verkeersveiligheidsatlas houdt de regio bij waar maatregelen effectief zijn en waar nog knelpunten zitten op het gebied van verkeersveiligheid.

Uit efficiency- en kwaliteitsoverwegingen worden enkele projecten in het kader van de gedragsbeïnvloeding regionaal uitgevoerd. Uitvoering van bijvoorbeeld het project verkeersleerkracht is voor individuele gemeenten niet aan te bevelen aangezien hier sprake is van de (nu regionale) inhuur van 1 fte verkeersleerkracht. Verder sluit de regio mede uit efficiency oogpunt aan op de landelijke en provinciale kaders en ontwikkelingen, wordt waar mogelijk samengewerkt met alle betrokken partners in de regio en wordt gebruik gemaakt van ervaringen in andere Zuid-Hollandse regio's. De regio onderhoudt hiervoor de contacten en draagt zorg voor informatievoorziening aan de aangesloten gemeenten en afstemming onderling. Tot slot wordt in het kader van interim-regeling Duurzaam Veilig, onderdeel educatie en handhaving, subsidie verstrekt aan regionale initiatieven. Voor de regio Holland Rijnland houdt dit op jaarbasis (2006) een subsidie in van € 237.458 terwijl de regio zelf een bijdrage levert van € 171.406. Voorwaarde voor de toekenning van deze subsidie is regionale aanpak op basis van een regionaal vastgesteld meerjarenplan. Voor de permanente verkeerseducatie zijn de projecten opgenomen in het Meerjarenplan Verkeersveiligheid Holland Rijnland 2005-2007.

Maatregelen

De belangrijkste maatregelen en hun doelstelling in 2008 zijn:

- Bijhouden verkeersveiligheidsatlas en analyseren van de ontwikkelingen op het gebied van verkeersveiligheid.
- Zorgdragen dat de voorgestelde (infrastructuur)maatregelen uit het Meerjarenplan Verkeersveiligheid 2008-2010 kunnen worden uitgevoerd en de betrokken partijen aanspreken op hun verantwoordelijkheid om deze maatregelen uit te voeren. Heel concreet betekent dit:
  - De belangrijkste black spots in de regio worden aangepakt; Holland Rijnland zorgt dat aan de randvoorwaarden is voldaan (m.n. financiering) en stimuleert de gemeenten om tot uitvoering over te gaan;
  - Een verkeersleerkracht biedt de permanente verkeerseducatie aan de doelgroepen zoals in het Meerjarenplan Verkeersveiligheid is omschreven;
  - er worden campagnes gevoerd waarbij verkeersdeelnemers bewuster worden gemaakt over verkeersveilig gedrag, vaak aansluitend bij handhavingsactiviteiten van politie en het Openbaar Ministerie.

Financiën

<i>Regionale taken</i>					
Taak	Indirecte kosten	Directe kosten	Totaal Lasten	Directe Baten	Bijdrage gemeenten
Uitvoering Meerjarenplan Verkeersveiligheid	87.120	117.050	204.170	108.810	95.360
Totaal	87.120	117.050	204.170	108.810	95.360

<i>Plustaken Leidse Regio</i>					
Taak	Indirecte kosten	Directe kosten	Totaal Lasten	Directe Baten	Bijdrage gemeenten
Uitvoering Meerjarenplan Verkeersveiligheid		71.480	71.480		71.480
Totaal		71.480	71.480		71.480

Doelstelling van het programma*Maatschappelijke doelstelling*

Bevorderen van een duurzame economische ontwikkeling in de regio. Door:

- creëren van meer werkgelegenheid in Research & Development, in de kennisintensieve dienstverlening (kantoorwerkgelegenheid), de maakindustrie en de recreatieve en toeristische sector;
- verder ontwikkelen van de Greenport Bollenstreek dat wil zeggen een vitaal bollen- en glas-tuin-bouwcomplex met een zelfstandige positie binnen de Greenport Zuid-Holland;
- meer, betere en snellere herstructurering van bedrijventerreinen;
- een goed functionerend voorzieningenniveau;
- meer regionale samenwerking bij de (her)ontwikkeling van kantoren- en bedrijventerreinen. Deze samenwerking kan gaan over meerdere aspecten zoals fasering, risicodeling, profilering, toelating van bedrijvigheid.

Doelstelling Holland Rijnland

De gemeenten stimuleren en faciliteren bij de ontwikkeling van een goed afgestemd, evenwichtig lange termijn beleid waarin de volgende componenten centraal staan:

- groei van het aantal vierkante meters kantooroppervlak en bedrijventerreinen
- regionale afspraken over detailhandel
- gezamenlijke monitoring, analyse en eventuele bijsturing van aanbod van kantoren en bedrijventerreinen
- versterken van de economische speerpunten (bio-lifescience, space-science, congrescentra, bollencomplex, toerisme en recreatie) aan de hand van gezamenlijke afspraken over promotie en acquisitie;
- een groeiend aantal bezoekers van de regio en toeristen.

Context*Maatschappelijke relevantie*

De regio Holland Rijnland is met haar bijna 400.000 inwoners een betrekkelijk kleine regio op het snijvlak van de Noord- en Zuidvleugel van de Randstad. De potentiële beroepsbevolking van Holland Rijnland bedraagt ruim 240.000 personen; het aantal banen in de regio bedraagt bijna 160.000. De woon-werkbalans in Holland Rijnland is doorgeslagen naar het wonen. Er zijn te weinig banen voor het aantal mensen dat in de regio woont. Met de voorgenomen woningbouw van 33.000 woningen tot en met 2020 wordt de onbalans nog groter wanneer er geen actief beleid voor uitbreiding van de werkgelegenheid tegenover wordt gezet.

De regio onderscheidt zich op economisch gebied van andere regio's door de aanwezigheid van een aantal sterke economische clusters: bio-lifescience, space-science, congrescentra en bollen en bloemen. Daarnaast is toerisme een belangrijke sector.

Toegevoegde waarde Holland Rijnland

Holland Rijnland ligt ingeklemd tussen de grootstedelijke gebieden Rotterdam/Den Haag en regio Amsterdam. Dat biedt kansen, onder meer door de centrale ligging van het gebied maar het maakt het gebied ook kwetsbaar. Aan de ene kant dreigt Holland Rijnland een overlooptgebied te worden voor woningbouw uit de rest van de Randstad; zie de voorstellen voor de bouw van 10.000 tot 20.000 woningen in het bollengebied die men in de Haarlemmermeer niet kwijt kan. Aan de andere kant is de aantrekkingskracht van de metropolen op de nationale en internationale bedrijven groot waardoor het creëren van werkgelegenheid in gevaar kan komen. Met een gezamenlijk optreden benadrukken de gemeenten de kwaliteit van het gebied en maken ze meer gebruik van elkaars sterke kanten. De toegevoegde waarde komt tot uiting in de volgende aspecten:

- door een op elkaar afgestemde kantoren- en bedrijvenstrategie kunnen regionaal meer kantoren en bedrijventerreinen worden gerealiseerd in de sectoren die de regio van belang acht; het beleid is doelgerichter en effectiever;
- gezamenlijk kun je de middelen efficiënter benutten, bijvoorbeeld bij monitoring van gegevens of bij acquisitie in het buitenland;
- door kennisuitwisseling en informatieoverdracht worden de ontwikkelingen duidelijker waardoor er een betere basis is voor het economische beleid van de gemeenten;
- samenwerkende gemeenten staan sterker bij provincie en het rijk in de lobby voor subsidies of wetgeving;

- het aanbod van toeristische voorzieningen (bijvoorbeeld attracties en hotels) wordt ruimer en diverser waardoor de regio en de gemeenten daarbinnen aantrekkelijker zijn voor toeristen en recreanten.

Rol Holland Rijnland

Voor de realisatie van doelstellingen is Holland Rijnland mede afhankelijk van de bedrijven en organisaties die in de regio werkzaam zijn of zich in de regio willen vestigen. Het bedrijfsleven in de regio is georganiseerd in de koepel Bedrijfsleven Rijnland (voorheen Partners in Rijnland, PIR), waarin kamers van koophandel en VNO/NCW vertegenwoordigd zijn. Daarnaast is er een Regionaal Economisch Orgaan (REO) waarin tevens Holland Rijnland en provincie zijn vertegenwoordigd. Bij de initiatieven van Holland Rijnland zullen deze koepelorganisaties zeker betrokken worden.

Deelprogramma's

De volgende deelprogramma's kunnen worden onderscheiden:

- Kantoren- en bedrijventerreinenstrategie
- Detailhandel
- Recreatie en toerisme

Voor 2008 zijn 8 thema's in beeld

1. De onderlegger van de Economische Agenda: kwaliteit als drager
  - stand van zaken en economische opgaven voor Holland Rijnland
  - sleutelbegrippen: hoge toegevoegde waarde, stuwende bedrijvigheid, hoogwaardig woon- en werkmilieu en ruimtelijke kwaliteit, dempen woon-werkverkeer, extra inzet op kennisclusters
2. Bedrijventerreinen
  - Inzet: 110 hectare nodig tot 2010
  - sleutelbegrippen: thematisering, ruimte voor kennisclusters, kwaliteitseisen, functiemenging, hoge arbeidsplaatsendichtheid, parkmanagement, accommoderen uitplaatsing, bestaande terreinen upgraden en niet transformeren naar woningbouw
3. Kantorenstrategie
  - Inzet: gemaakte afspraken niet verder uitbreiden
  - sleutelbegrippen: regionaal monitoren, faseren, functiemenging
4. Greenport
  - Inzet: groundbank voor herstructurering, oude bedrijfsgebouwen in startersfonds
  - sleutelbegrippen: kwaliteit van het gebied, toonaangevend bollencluster behouden, landschapsbeheer
5. Detailhandel
  - inzet: zoals vastgelegd in detailhandelsvisie REO en PZH
6. Recreatie
  - inzet: routenetwerk, promotie
  - sleutelbegrippen: coördinatie, recreatie als onderdeel hoogwaardig woon- en werkmilieu
7. Arbeidsmarkt
  - inzet: regionaal gesprekspartnerschap bieden voor regionaal opererende partijen

- sleutelbegrippen: goed functionerende arbeidsmarkt en goede aansluiting onderwijs-arbeidsmarkt als belangrijke vestigingsvoorwaarde, brug tussen Sociale en Economische Agenda

8. Uitvoering

- inzet: effectieve, efficiënte en voortvarende aanpak knelpunten en strategie
- sleutelbegrippen: bij gemeenten laten wat bij gemeenten hoort (Holland Rijn land is faciliterend), aansluiten bij uitvoering van RIS, Greenport, As Leiden Katwijk en Oude Rijnzone.

Algemene producten

Belangrijk onderdeel van het programma Economische Zaken is de monitoring en de verzameling van basisgegevens. Dit zal bij de activiteiten in 2008 ook tot uitdrukking komen.

Financiën

<i>Regionale taken</i>					
Taak	Indirecte kosten	Directe kosten	Totaal Lasten	Directe Baten	Bijdrage gemeenten
Belangenbehartiging	38.020	8.980	47.000		47.000
Platformfunctie	38.020	2.090	40.110		40.110
Afwegingskader Economie	25.340	52.280	77.620		77.620
Monitoring	19.010	5.240	24.250		24.250
Totalen	120.390	68.590	188.980		188.980

3.1 Deelprogramma Kantoren- en bedrijventerreinenstrategie

Doelstelling

Vergroten van het aantal vierkante meters kantooroppervlak en bedrijventerreinen dusdanig dat vraag en aanbod van arbeidsplaatsen in de regio goed op elkaar zijn afgestemd (kwantitatief en kwalitatief).

Dit betekent specifiek:

- Herstructureren van bestaand bedrijventerreinen in de periode 2005-2020;
- Aanleg van nieuw bedrijventerreinen in de periode 2005-2020;
- Realisering van vloeroppervlak kantoren in met name de As Leiden-Katwijk en de W4-zone.
- Het ontwikkelen van een gezamenlijk beleid m.b.t. de acquisitie van kantoren en de uitgifte van nieuwe bedrijventerreinen.

Context

Dit deelprogramma is een samenvoeging van de "oude" deelprogramma's 'Bedrijventerreinenstrategie' en 'Kantorenmarkt en -monitor' die in het kader van het Uitvoeringsprogramma 2004 zijn gestart. Er is sindsdien een (nieuwe) start gemaakt met de herstructurering van enkele bedrijventerreinen. Tevens zijn concepten verschenen van een nieuwe vraagruimte voor bedrijventerreinen en een herziene Kantorenstrategie. Uitbreiding van bedrijven en kantoren is geen overbodige luxe. Allereerst is de woon-werkbalans doorgeslagen naar het wonen. Er zijn dus te weinig banen voor het aantal mensen dat in de regio woont. Dit veroorzaakt een uitgaande en inkomende pendel die groter is dan wellicht nodig is. Met de voorgenomen woningbouw (33.000 woningen t/m 2020) wordt de onbalans nog groter wanneer er geen actief beleid voor uitbreiding van de werkgelegenheid tegenover wordt gezet. Ten tweede is de jaarlijkse toename van het aantal werklozen ongeveer 15%. De werkloosheid bedraagt nu ongeveer 5,1%. Beide ontwikkelingen vragen om vergroting van de werkgelegenheid en via de uitbreiding van bedrijven en kantoren kan dat bewerkstelligd worden.

Maatregelen

Bedrijventerreinen

- Inzet: 110 hectare nodig tot 2010
- sleutelbegrippen: thematisering, ruimte voor kennisclusters, kwaliteitseisen, functiemenging, hoge arbeidsplaatsendichtheid, parkmanagement, accommoderen uitplaatsing, bestaande terreinen upgraden en niet transformeren naar woningbouw

Kantorenstrategie

- Inzet: gemaakte afspraken niet verder uitbreiden
- sleutelbegrippen: regionaal monitoren, faseren, functiemenging

Financiën

<i>Regionale taken</i>						
Taak	Indirecte kosten	Directe kosten	Materiële kosten Uitvoerings- programma	Totaal Lasten	Directe Baten	Bijdrage gemeenten
Kantoren	12.670	8.360		21.030		21.030
Bedrijventerreinenstrategie	32.080			32.080		32.080
Totaal	44.750	8.360		53.110		53.110

3.2 Deelprogramma Detailhandel

Doelstelling

Het faciliteren van een sterke en evenwichtige regionale detailhandelsstructuur voor ondernemers en bewoners, waarin iedere gemeente zich kan herkennen; met inachtneming van:

- aandacht voor bestaande aankoopplaatsen;
- aandacht voor kleine kernen (>250 en <5.000 inwoners);/
- versterken koopkrachtbinding;
- ruimte bieden voor vernieuwende concepten/winkels;
- vergroten aantrekkelijkheid en kwaliteit winkelgebieden.

Bovenstaande doelstelling is ontleend aan de Regionale detailhandelsstructuurvisie van het REO in wording.

Context

Het deelprogramma 'Detailhandel' is een voortzetting van bestaande activiteiten in REO-verband. Holland Rijnland heeft echter geen eigenstandig detailhandelsbeleid, maar ontwikkelt in REO-verband een regionaal beleid op het gebied van detailhandel. In het najaar van 2005 zal een herziene versie van de Regionale detailhandelsstructuurvisie worden gepresenteerd.

Deze detailhandelsstructuurvisie wordt vastgesteld door het REO en zal daarna ter instemming aan alle gemeenteraden zal worden voorgelegd. De visie vormt één van de bouwstenen voor zowel de (ruimtelijke) structuurvisie van Holland Rijnland als de provinciale detailhandelsstructuurvisie en is - na instemming door de gemeenteraden - tevens kaderstellend voor het gemeentelijke beleid.

Maatregelen

Voor het bewaken van de bovenstaande doelstelling is monitoring van de ontwikkelingen op het gebied van detailhandel noodzakelijk.

- In 2008 zal worden gewerkt aan het verder verfijnen en uitbouwen van een regionale monitor detailhandel voor Holland Rijnland.

Detailhandel

- inzet: zoals vastgelegd in detailhandelsvisie REO en PZH

Financiën

<i>Regionale taken</i>					
Taak	Indirecte kosten	Directe kosten	Totaal Lasten	Directe Baten	Bijdrage gemeenten
Detailhandel	12.670	10.450	23.120		23.120
Totale	12.670	10.450	23.120		23.120

3.3 Deelprogramma Toerisme en recreatie

Doelstelling van het programma

Opzetten van een gezamenlijk beleid m.b.t. toerisme en recreatie zodat meer toeristen en recreanten in deze regio gebruik maken van de voorzieningen. Meer specifiek:

- Maken van nieuwe meerjarenafspraken over promotie en generieke productontwikkeling
- Afspraken maken over de uitvoering hiervan met de VVV Holland Rijnland

Context

Het deelprogramma 'Toerisme' is een voortzetting van bestaande activiteiten, die in het kader van het Uitvoeringsprogramma 2004 zijn gestart.

Maatregelen

Recreatie

- inzet: routenetwerk, promotie
- sleutelbegrippen: coördinatie, recreatie als onderdeel hoogwaardig woon- en werkmilieu

Toerisme

- inzet is te komen tot een gezamenlijke visie, coördinatie en een voortvarende aanpak

Financiën

Regionale taken

Taak	Indirecte kosten	Directe kosten	Materiële kosten Uitvoerings- programma	Totaal Lasten	Directe Baten	Bijdrage gemeenten
Toerisme	38.020			38.020		38.020
Totalen	38.020			38.020		38.020

Plustaken Duin- en Bollenstreek

Taak	Indirecte kosten	Directe kosten	Totaal Lasten	Directe Baten	Bijdrage Gemeenten
ANWB-borden		6.390	6.390		6.390
Totalen		6.390	6.390		6.390

4 PROGRAMMA SOCIALE AGENDA

Doelstelling van het programma

Doelstelling Holland Rijnland

Met het programma Sociale agenda ondersteunt het samenwerkingsorgaan de gemeenten binnen Holland Rijnland op het brede terrein van samenlevingsvraagstukken om te bereiken dat de kwaliteit, omvang en samenhang van voorzieningen in de regio Holland Rijnland van een goed niveau zijn.

Specifieker richt de samenwerking binnen de Sociale agenda zich op 4 thema's:

- jeugd (inclusief leerplicht en onderwijs);
- participatie (arbeidsmarktbeleid, reïntegratie, educatie en inburgering);
- zorg;
- cultuur.

Binnen elk themagebied wordt op een samenhangende manier gewerkt aan het waar nodig verbeteren van de kwaliteit, omvang en samenhang van voorzieningen.

Context

Maatschappelijke relevantie

De regionale sociale agenda beslaat een zeer breed terrein, van onderwijs en jeugdbeleid tot werk en inkomen, van zorg en welzijn tot cultuur. Op dit brede terrein heeft samenwerking tussen gemeenten meerwaarde wanneer het gaat om het aanpakken van maatschappelijke problemen die gemeentegrens-overstijgend zijn, die erg complex zijn, waar schaalvoordelen behaald kunnen worden in de uitvoering, of waar gemeenten door regionaal opererende organisaties en provincie worden aangesproken op het gezamenlijke beleid.

Het eind 2004 vastgestelde 'Beleidskader voor een Regionale Sociale agenda' is het kader waarbinnen gewerkt wordt. Uitgaande van dit beleidskader is daarnaast een Regionale Agenda Samenleving 2006-2008 opgesteld, waarin uitwerking wordt gegeven aan meerjarenafspraken met de provincie Zuid-Holland over die periode.

Rol van Holland Rijnland

Binnen de Sociale agenda is een aantal terreinen te benoemen waarop de bestuurlijke en beleidsmatige regie beter op regionaal niveau kan plaatsvinden dan op gemeentelijk niveau, omdat de problematiek gemeentegrensoverschrijdend is. Het Dagelijks bestuur en het portefeuillehouderoverleg Sociale agenda van Holland Rijnland hebben de volgende onderwerpen benoemd als speerpunt voor de regionale samenwerking binnen de Sociale agenda:

- de aanpak van voortijdig schoolverlaten
- regionaal arbeidsmarktbeleid, in het bijzonder de aansluiting onderwijs-arbeidsmarkt.

Op deze onderwerpen neemt het samenwerkingsorgaan in samenwerking met gemeenten en ketenpartners het voortouw.

Op andere onderwerpen is de rol van Holland Rijnland bescheidener, tenzij met gemeenten overeengekomen is dat taken of diensten door Holland Rijnland moeten worden uitgevoerd omdat deze beter, efficiënter, effectiever in gezamenlijkheid kunnen worden uitgevoerd.

In zijn algemeenheid geldt voor de Sociale agenda dat de inzet van het samenwerkingsorgaan Holland Rijnland ten behoeve van de gemeenten zich kan vertalen in:

- het bieden van een platform voor gesprek en besluitvorming tussen de betrokken regiogemeenten en het daartoe vervullen van ondersteunende taken. Jaarlijks worden ca 5 portefeuillehoudersoverleggen georganiseerd, evenzoveel overleggen van de Ambtelijke Adviesgroep Sociale agenda en per themagebied vindt ca 5 keer per jaar een ambtelijk overleg plaats;
- het (organiseren van) gesprekspartnerschap en belangenbehartiging ten behoeve van de samenwerkende gemeenten bij hogere bestuurslagen of bij bovenlokale maatschappelijke partijen. Het ambtelijk ondersteunen van gemeentebestuurders die de regio vertegenwoordigen in externe bestuurlijke gremia hoort daarbij;

- op nader benoemde onderdelen het ondersteunen van gemeenten bij beleidsontwikkeling en –vernieuwing (bijv. door uitwisseling van kennis mogelijk te maken, specialistische kennis te leveren, handreikingen te (laten) ontwikkelen, onderzoek uit (laten) te voeren, pilots te ontwikkelen en ervaringen overdraagbaar te maken);
- het aanvragen en verstrekken van financiële middelen voor activiteiten en projecten die passen binnen gezamenlijk overeengekomen doelstellingen.

Rol van de gemeenten

Zie de betreffende deelprogramma's.

Deelprogramma's

De programmabegroting van de sociale agenda bestaat uit 5 deelprogramma's:

- jeugd;
- regionaal bureau leerplicht;
- participatie;
- zorg;
- cultuur.

Omdat het Regionaal Bureau Leerplicht een omvangrijke uitvoerende taak is binnen het themagebied jeugd, worden de werkzaamheden van het bureau en de ermee gemoeide financiën apart in een deelprogramma in beeld gebracht.

Er ligt een verzoek van een aantal gemeenten om ook sport als themagebied toe te voegen aan de sociale agenda; hierover moet bij de begroting 2008 besluitvorming plaatsvinden.

Algemene producten

Naast de activiteiten binnen de deelprogramma's biedt Holland Rijnland aan gemeenten (bestuurders en ambtenaren) een algemeen platform voor gesprek en besluitvorming over onderwerpen uit de brede sociale agenda. De kosten voor AAG en PHO worden hieronder in beeld gebracht.

De samenwerkende gemeenten ontvangen van de provincie middelen voor uitvoering van de Regionale Agenda Samenleving 2006-2008; het volledige budget wordt hieronder in beeld gebracht. Deze middelen worden begin 2008 nog nader over de deelprogramma's verdeeld.

Door het samenwerkingsorgaan worden coördinerende en ondersteunende taken ten behoeve van de Regionale Agenda Samenleving uitgevoerd.

Financiën

<i>Regionale taken</i>					
Taak	Indirecte Kosten	Directe kosten	Totaal Lasten	Directe Baten	Bijdrage gemeenten
Belangenbehartiging	29.700		29.700		29.700
Platformfunctie	58.090	56.470	114.560		114.560
Regionale Agenda Samenleving	34.650	506.490	541.140	536.490	4.650
Totalen	122.440	562.960	685.400	536.490	148.910

4.1 Deelprogramma Jeugd

Doelstelling

Het samenwerkingsorgaan ondersteunt gemeenten bij het realiseren van een sluitend, samenhangend en goed functionerend aanbod aan zorg-, onderwijs- en welzijnsvoorzieningen om te bereiken dat:

- gezinnen met (opvoedings-)problemen tijdig en adequaat worden geholpen;
- schooluitval / voortijdig schoolverlaten vermindert;
- jeugdcriminaliteit vermindert.

Context

Medio 2004 hebben de voormalige regio's Leidse regio en Duin- en Bollenstreek met de provincie Zuid-Holland convenanten afgesloten waarin wordt beschreven wat de taken en rollen zijn van resp. gemeenten en provincie met betrekking tot de aansluiting jeugdbeleid en jeugdzorg.

Deze convenanten bevatten gezamenlijke doelstellingen die jaarlijks worden uitgewerkt in actieprogramma's. De realisatie van deze convenanten wordt nu in Holland Rijnland-verband voortgezet binnen het deelprogramma Jeugd.

Bijzondere aandacht binnen de convenanten gaat uit naar 3 onderwerpen:

- opvoedings- en gezinsondersteuning;
- terugdringen schooluitval en voortijdig schoolverlaten;
- aanpak jeugdcriminaliteit.

Opvoedings- en gezinsondersteuning

In 2007 hebben gemeenten binnen Holland Rijnland en Rijnstreek, de provincie en de regionaal werkzame (jeugd)zorginstellingen afspraken gemaakt over de samenwerking inzake de vroegsignalering en zorgcoördinatie van zorg rondom gezinnen met een meervoudige problematiek. Doelstelling is om te komen tot een regionaal registratiepunt waar signalen over problematische opvoedsituaties samenkomen en van waaruit de lokale hulpverlening tot stand kan komen en geregistreerd kan worden. Tevens is doel om pilots voor Centra Jeugd en Gezin op te zetten en de in 2006 en 2007 in Leiden, Katwijk en Alphen uitgevoerde pilots gezinscoach over te dragen naar andere gemeenten. Deze activiteiten zijn in 2007 gestart, maar lopen door in 2008.

Verder werken gemeenten aan verbetering van het aanbod aan opvoedingsondersteuning en informatievoorziening aan gezinnen en jeugdigen.

Het samenwerkingsorgaan Holland Rijnland ondersteunt gemeenten hierbij door een platform voor uitwisseling van kennis en ervaringen te bieden, en met de provincie afstemming van beleid en voorzieningenaanbod te bevorderen.

De regionale jongerenwebsite www.overenuit.nl wordt in 2008 geëvalueerd.

Terugdringen schooluitval en voortijdig schoolverlaten

Ambitie van de regio is een sterkere bestuurlijke en beleidsmatige regie te voeren op de aanpak van het voortijdig schoolverlaten; dit onderwerp is een speerpunt voor de regio. In 2007 zijn de eerste schreden op dit pad gezet. Met de ketenpartners moet de aanpak verder sluitend worden gemaakt. In 2008 zullen op alle MBO-onderwijsinstellingen ZAT-teams gaan functioneren en moet het Jongerenloket voor voortijdig schoolverlaters goed draaien.

Een belangrijke taak in de uitvoering is weggelegd voor Regionaal Bureau Leerplicht (RBL); de activiteiten van het bureau in deze worden in het volgende deelprogramma toegelicht.

Aanpak jeugdcriminaliteit

Het samenwerkingsorgaan ondersteunt gemeenten hierbij door een platform voor uitwisseling van kennis en ervaringen te bieden. Bestuurlijk is echter afgesproken dat dit onderwerp vooral een lokale aangelegenheid is.

Relevante partijen binnen dit deelprogramma naast de gemeenten zijn de provincie Zuid Holland, Bureau Jeugdzorg, GGD ZHN, thuiszorg, samenwerkende schoolbesturen VO/SVO, MBO-instellingen.

Maatregelen

- ondersteunen van ambtelijk platform jeugd
- met ketenpartners uitvoering geven aan maatregelen overeengekomen in het kader van de sluitende aanpak voortijdig schoolverlaten
- bevorderen invoering ZAT-teams in MBO
- doorontwikkeling jongerenloket voortijdig schoolverlaten

Financiën

<i>Regionale taken</i>					
Taak	Indirecte kosten	Directe kosten	Totaal Lasten	Directe Baten	Bijdrage gemeenten
Jeugdbeleid	51.980		51.980		51.980
Aanpak voortijdig schoolverlaten	59.400		59.400		59.400
Totalen	111.380		111.380		111.380

4.2 Deelprogramma Regionaal bureau leerplicht

Doelstelling

Het Regionaal Bureau Leerplicht Holland Rijnland voert de leerplichtfunctie uit voor alle gemeenten in de regio, met uitzondering van de gemeenten Alkemade en Noordwijkerhout.

Daarnaast voert het RBL voor alle gemeenten in de regio de Regionale Meld- en Coördinatiefunctie Voortijdig Schoolverlaten uit.

De primaire taak van de leerplichtfunctie is het op eenduidige wijze toezicht houden op naleving van de Leerplichtwet, met als doel het voorkomen en bestrijden van schoolverzuim en voortijdig schoolverlaten. Om te kunnen volgen is hoeverre de doelstelling wordt bereikt zijn in 2007 hiervoor indicatoren ontwikkeld, die in 2008 worden geëvalueerd.

Naar verwachting zal per 1 augustus 2007 de partiële leerplicht komen te vervallen en zal een kwalificatieplicht worden ingevoerd voor minderjarige leerlingen. Deze kwalificatieplicht houdt in dat - afgezien van enkele uitzonderingen - alle jongeren tot hun 18e jaar volledig leerplichtig zijn zolang zij nog geen startkwalificatie hebben behaald.

Voor deze uitbreiding van de doelgroep van de leerplichtfunctie zullen additionele middelen beschikbaar komen. Zodra hierover meer bekend is, zal hiervan melding worden gedaan in een managementrapportage.

De primaire taak van de RMC-functie is het verzamelen en registreren van informatie inzake voortijdig schoolverlaten. Naarmate deze kwantitatieve gegevens meer volledig en betrouwbaar zijn kan hieruit relevante beleids- en managementinformatie worden gegenereerd en kan meer gericht worden gestuurd op het terugdringen van voortijdig schoolverlaten.

Daarnaast beschikt de RMC-functie sinds 2005 over een beperkte formatie trajectbegeleiding, die op operationeel niveau wordt ingezet in de Jongerenloketten.

Naar verwachting zal op termijn in de wetgeving een meldings- en informatieplicht opgenomen, waarmee jongeren worden verplichten zich te melden bij de RMC-functie en hieraan relevante informatie te leveren. Voorts wordt een wettelijk kader gecreëerd waarmee gemeenten jongeren in de leeftijd van 18 tot 27 jaar met meer drang en dwang terug kunnen leiden naar school en/of werk, de zogenoemde leerwerkplicht voor voortijdig schoolverlaters.

Context

Het Portefeuillehouderoverleg Sociale Agenda en het Dagelijks Bestuur van Holland Rijnland hebben de aanpak van voortijdig schoolverlaten tot speerpunt gemaakt voor hun gezamenlijke inspanningen de komende jaren. Reden om deze problematiek ook regionaal aan te pakken is dat de belangrijkste ketenpartners regionaal werken en dat leerlingen in het voortgezet onderwijs vaak buiten hun eigen gemeente naar school gaan.

Algemene missie van een aanpak van voortijdig schoolverlaten is het ervoor zorg dragen dat alle jongeren in de leeftijd tot 23 jaar die daartoe in staat zijn, een startkwalificatie behalen.

In het beleidskader van de Regionale Sociale Agenda voor Holland Rijnland zijn afspraken opgenomen over de leerplichthandhaving en het voorkomen en bestrijden van voortijdig schoolverlaten. Dit beleidskader heeft nadere uitwerking en aanvulling gekregen in de Regionale Agenda Samenleving 2006-2008. In aansluiting op de Regionale Agenda Samenleving wordt in de sociale agenda op vier inhoudelijke themagebieden samengewerkt, waar onder het themagebied jeugd, dat zich richt op de uitvoering van het convenant aansluiting jeugdbeleid en jeugdzorg.

De gemeente Leiden heeft in het kader van het grotestedenbeleid middelen gekregen om het aantal jongeren dat een startkwalificatie behaalt te vergroten. De gemeente Leiden heeft diverse maatregelen opgenomen in het Meerjarenontwikkelingsprogramma 2005-2009. Een van de resultaatafspraken is de doelstelling: geen leerling zonder diploma van school.

In dit kader financierde de gemeente Leiden sinds 2002 voor een bedrag van € 25.000 per jaar de kosten van de beleidsondersteuning van het RBL. Vanaf het jaar 2008 komt deze subsidie te vervallen, wat leidt tot een structurele verhoging van de begroting met een bedrag van € 25.000.

Het Openbaar Ministerie is voorstander van een tweesporenbeleid bij het toezicht op de naleving van de Leerplichtwet en voor introductie van een HALT-afdoening spijbelen.

Onder tweesporenbeleid wordt in dit verband verstaan dat bij alle meldingen van vermoedelijk ongeoorloofd schoolverzuim proces-verbaal wordt opgemerkt, ook indien er sprake is van een zorgtraject.

Afhankelijk van het hierover in te nemen standpunt wordt hiervoor een voorstel tot begrotingswijziging opgesteld.

Sinds de start van het RBL is er sprake van een structurele uitbreiding van werkzaamheden.

Het RBL werkt preventief door structureel deel te nemen in de ZAT's op de scholen. In 2005/2006 is dit uitgebreid met 10 ZAT's in het primair onderwijs in de Leidse regio, 1 ZAT in het VO en 1 ZAT in het VSO. Begin 2006/2007 is dit uitgebreid met een 1 ZAT in het mbo. Naar verwachting zullen in het mbo nog meer ZAT's van start gaan.

Als gevolg van het invoeren en bekend maken van een meldingsprotocol is het aantal meldingen van de scholen toegenomen. In 2005/2006 zijn er 1.398 jongeren in behandeling genomen, dit zijn er 270 meer dan in het schooljaar ervoor.

Op verzoek van het Openbaar Ministerie is strenger gehandhaafd. In het schooljaar 2005/2006 zijn 104 processen-verbaal zijn opgemaakt. Dit zijn er 21 meer dan in het jaar ervoor. Het opmaken van een proces-verbaal kost 8 uur werk.

Een eventuele verdere taakbelasting kan niet kostenneutraal worden gerealiseerd.

Maatregelen

Registratie van schoolverzuim en voortijdig schoolverlaten

Het Dagelijks Bestuur van Holland Rijnland heeft in 2007 een voorstel ingediend tot verbetering van de registratie van schoolverzuim en voortijdig schoolverlaten. De volgende activiteiten ter verbetering van de leerlingenadministratie zijn voorgesteld:

- Het volledig uitvoeren van de gemeentelijke leerlingenadministraties door het RBL.
- Het tot stand brengen van de aansluiting met het GBA-net.
- Het overgaan op digitale dossiers en door de computer ondersteunende werkprocessen (documentmanagementsysteem).
- Het flexibel benaderen van dossiergegevens door medewerkers van het RBL (het op locatie kunnen werken).
- Het invoeren van een leerlingenvolgsysteem.

Voor het jaar 2008 is rekening gehouden met een structurele extra last van € 53.800, dat vanaf 2009 wordt verhoogd naar € 77.580 per jaar.

Omdat deze kosten voor 50% betrekking hebben op de leerplichtfunctie wordt 50% van de investeringskosten en van de structurele lasten toegerekend aan de 10 deelnemende gemeenten (dit zijn de Holland Rijnland-gemeenten minus de gemeente Alkemade en de gemeente Noordwijkerhout).

De andere 50% heeft betrekking op de RMC-functie en hieraan nemen alle 12 gemeenten deel. Deze kosten worden daarom over alle 12 gemeenten verdeeld.

De eenmalige kosten per gemeente van de conversie van de desbetreffende gemeentelijke leerlingenadministratie naar het registratiesysteem van het RBL bedragen gemiddeld € 3.000 tot € 5.000. De jaarlijkse kosten per gemeente voor het gebruik van het registratiesysteem van het RBL variëren, afhankelijk van het aantal leerlingen, van € 4.000 tot 10.000. Voor de uitvoering van de leerlingenadministratie zal per gemeente worden nagegaan of er sprake is van een overheveling van personeel of van financiële middelen. In het begrotingsvoorstel voor 2008 zijn deze kosten niet opgenomen.

Informatie verzamelen en registreren

Om de doelstelling te realiseren worden de volgende activiteiten uitgevoerd:

- Bezoeken van scholen en onderwijsinstellingen om ze te informeren over de leerplichtfunctie en de RMC-functie en om gezamenlijke afspraken te maken over het melden van schoolverzuim en voortijdig schoolverlaten. Hierin wordt een balans gezocht tussen samenwerking met de scholen om het meldingsgedrag te verbeteren en het waar nodig inzetten van drang- en dwangmiddelen.
- Registratie volledig maken. Dat bestaat uit:
  - overhevelen van de gemeentelijke leerlingenadministraties;
  - ontbrekende achtergrondgegevens in de registratie (voor zover nog zinvol) zoveel mogelijk compleet maken. Scholen, onderwijsinstellingen en gemeenten moeten dit alsnog leveren.

Beleids- en managementinformatie verstrekken

Om deze doelstelling te realiseren worden de volgende activiteiten uitgevoerd:

- Behoeftte peilen bij de ketenpartners ten aanzien van gewenste *type* beleids- en managementinformatie, nadat is voldaan aan een (nagenoeg) sluitende registratie.
- Jaarverslag leerplicht- en RMC-functie realiseren.

Het netwerk organiseren

Om deze doelstelling te realiseren worden de volgende activiteiten uitgevoerd:

- Het stimuleren van een goede zorgstructuur op de scholen en onderwijsinstellingen, opleidingen, met name op de instellingen voor middelbaar beroepsonderwijs.
- Het stimuleren van de doorontwikkeling van het Jongerenloket.
- Het totale netwerk wordt op zijn werkwijze beoordeeld met het doel om het rendement te verhogen zodat meer vsv'ers herplaatst kunnen worden.
- De Lissabon-doelstelling wordt met de ketenpartners gezamenlijk vertaald naar het aantal te herplaatsen vsv'ers voor 2008.

In het kader van het speerpunt verbetering registratie schoolverzuim en voortijdig schoolverlaten is een voorstel aan de samenwerkende gemeenten voorgelegd om dit aan te pakken. Dit plan van aanpak vraagt een éénmalige investering van € 319.810 (2008: € 83.600 en 2009 € 236.210) en een structurele last in 2008 van € 53.800 (verhoogd vanaf 2009 tot € 77.580). Deze structurele last is meegenomen in deze begrotingsraming voor 2008.

Ook is binnen RBL een bijdrage van de gemeente Leiden vanuit de GSB-(Groot Stedelijk Beleid) middelen ad € 25.000 vanaf 2008 komen te vervallen. Binnen de middelen van het RBL zijn deze bedragen niet op te vangen en brengt daarom een extra stijging van de gemeentelijke bijdrage te weeg

Financiën

<i>Regionale taken</i>					
Taak	Indirecte kosten	Directe kosten	Totaal Lasten	Directe Baten	Bijdrage gemeenten
Leerplichtfunctie	690.020	76.710	766.730	16.750	749.980
RMC-functie	357.180	55.730	412.910	402.970	9.940
Totalen	1.047.200	132.440	1.179.640	419.720	759.920

4.3 Deelprogramma Participatie

Doelstelling

Het samenwerkingsorgaan ondersteunt gemeenten bij het bevorderen van de maatschappelijke participatie van de inwoners in Holland Rijnland met name gericht op:

- het vergroten van de aansluiting van onderwijs op arbeidsmarkt;
- vermindering van het aantal werkzoekenden;
- het aanbieden van educatieve trajecten;

Context

Gemeenten hebben vele wettelijke instrumenten en taken die erop gericht zijn de maatschappelijke participatie van haar inwoners te bevorderen. Of het nu gaat om inburgering, toeleiding naar werk en/of scholing, activering, reïntegratie: het gaat om activiteiten waarbij gemeenten veel baat kunnen hebben bij samenwerking.

Regionaal arbeidsmarktbeleid

Bestuurlijk is regionaal arbeidsmarktbeleid benoemd tot prioriteit voor de samenwerking binnen de Sociale agenda. De arbeidsmarkt houdt zich niet aan gemeentegrenzen. In de afstemming van het onderwijs op de vraag arbeidsmarkt is een rol voor de regio weggelegd. Holland Rijnland participeert in Leerwegen in Rijnland om met onderwijsinstellingen en werkgevers het gesprek hierover te voeren. Binnen de regio is een aantal grote onderwijsinstellingen gevestigd die belangrijke partners zijn voor Holland Rijnland. De werkgevers binnen Holland Rijnland zijn (nog) niet op het niveau van Holland Rijnland georganiseerd.

Waar het gaat om het beleid inzake arbeidsmarkttoeleiding wordt door gemeenten/sociale diensten steeds meer samengewerkt om een meer eenduidige benadering in de regio te bereiken. In 2007 is een regionaal arbeidsmarkt-onderzoek uitgevoerd en op basis daarvan een plan uitgewerkt dat vanaf 2008 moet worden uitgevoerd. Een goede samenhang met het economisch beleid van de regio is daarbij op de langere termijn van belang.

Op bovenregionaal niveau wordt met werkgevers en opleidingsinstellingen samengewerkt in het Regionaal Platform Arbeidsmarktbeleid Rijn Gouwe (RPA).

Verder biedt het samenwerkingsorgaan aan de gemeenten ondersteuning door het bieden van een platform voor uitwisseling van kennis en ervaring. Op het terrein van toeleiding naar werk en reïntegratie alsook de sociale werkvoorziening verandert er veel voor de gemeenten. Door onderlinge uitwisseling van kennis en inzichten en gezamenlijk verkennen van de mogelijkheden kunnen de afzonderlijke gemeenten en sociale diensten zich beter voorbereiden en toerusten op deze taken.

Inkoop inburgerings- en educatietrajecten

Inkoop educatietrajecten geschiedt door het samenwerkingsorgaan ten behoeve van de gehele regio. Dit maakt het mogelijk om voor relatief kleine doelgroepen in de afzonderlijk gemeenten toch een aanbod te realiseren. Samenwerking maakt maatwerk mogelijk. In 2007 is een werkwijze voor een vraaggestuurde (in samenhang met het regionale arbeidsmarktbeleid) inkoop van educatietrajecten ontwikkeld, in 2008 dient dit nog verder gestalte te krijgen. Educatietrajecten dienen voor gemeenten een duidelijk herkenbare plaats en meerwaarde te hebben in aansluiting op de educatieve trajecten die zij zelf in het kader van WWB, WI en WMO inkopen.

In de voormalige Leidse regio wordt intensief samengewerkt op het gebied van Werk en inkomen; vanuit Holland Rijnland wordt ambtelijke ondersteuning geboden aan het PHO Werk & Inkomen Leidse Regio, alsmede het Ketenoverleg met CWI en UWV in de Leidse regio. In de loop van 2007 wordt besloten over evt. uitbreiding hiervan naar de schaal van Holland Rijnland.

Relevante partijen naast de gemeenten zijn o.a. de beide ROC's, ISD, CWI's, UWV, Werkgeversorganisaties, de Kamer van Koophandel, RPA Rijn-Gouwe en Leerwegen in Rijnland.

Maatregelen

- ontwikkelen regionaal arbeidsmarktbeleid;
- bieden van een ambtelijk platform voor samenwerking en kennisuitwisseling tussen gemeenten en sociale diensten;
- vraaggerichte inkoop Educatietrajecten;
- ondersteunen PHO Werk & inkomen Leidse Regio en ketenoverleg.

Financiën

<i>Regionale taken</i>					
Taak	Indirecte Kosten	Directe kosten	Totaal Lasten	Directe Baten	Bijdrage gemeenten
Arbeidsmarktbeleid	69.300	41.210	110.510		110.510
Uitvoering WEB	39.600	5.001.980	5.041.580	5.000.000	41.580
Totalen	108.900	5.043.190	5.152.090	5.000.000	152.090

<i>Plustaken</i>					
Taak	Indirecte Kosten	Directe kosten	Totaal Lasten	Directe Baten	Bijdrage gemeenten
<i>Leidse Regio</i>					
Secretariaat pho W&I		70.300	70.300		70.300
<i>Duin- en Bollenstreek</i>					
Uitvoering WIN	28.280		28.280		28.280
Totalen	28.280	70.300	98.580		98.580

4.4 Deelprogramma Zorg

Doelstelling

Het samenwerkingsorgaan biedt een platform aan gemeenten om het gemeentelijke en bovenlokale beleid inzake zorg en welzijn af te stemmen. Daarmee draagt het samenwerkingsorgaan bij aan het realiseren van een voldoende aanbod van zorg en welzijnsvoorzieningen om te bereiken dat mensen met een zorgbehoefte zo lang mogelijk in hun eigen omgeving te kunnen blijven wonen. Verder bevordert het samenwerkingsorgaan daarmee het realiseren van een voldoende aanbod aan voorzieningen voor maatschappelijk kwetsbare mensen om de instroom in maatschappelijke opvang te beperken en de uitstroom te bevorderen.

Context

Wet maatschappelijke ondersteuning (WMO)

Per 2007 is de Wet maatschappelijke ondersteuning invoeren. In 2007 hebben gemeenten hun beleidsplannen opgesteld en zijn er gezamenlijke afspraken gemaakt over de mantelzorgondersteuning. In 2008 zijn er mogelijk nog kleine onderdelen waarover gezamenlijk afspraken moeten worden gemaakt. Voor het overige is het zaak te evalueren hoe de hulp bij het huishouden verloopt en indien gewenst voorbereidingen te treffen voor een nieuwe inkoop. Het samenwerkingsorgaan Holland Rijnland ondersteunt bij dit alles door een platform te bieden voor uitwisseling van kennis en inzichten, verkenningen te plegen, conferenties te organiseren, etc.

Wonen, zorg en welzijn

Begin 2007 hebben gemeenten, zorgaanbieders, corporaties en samenwerkingsorgaan hun handtekening gezet onder prestatie-afspraken voor Wonen, zorg en welzijn. Hierin is afgesproken welke stappen moeten worden gezet om te bewerkstelligen dat mensen met een zorgbehoefte (ouderen, maar ook anderen met lichamelijke, geestelijke of sociale beperking) in hun eigen omgeving kunnen blijven wonen. Het realiseren van een voldoende aanbod van zorg- en welzijnsvoorzieningen is primair een lokale verantwoordelijkheid; samenwerkingsorgaan biedt hierbij een platform om ervaringen en inzichten uit te wisselen, beleid af te stemmen.

Daarnaast heeft het samenwerkingsorgaan een eigenstandige taak waar het gaat om de verankering van de prestatieafspraken in de Regionale structuurvisie, woonvisie en bouwopgave. De besluitvorming hierover vindt plaats in 2008.

Beperken beroep op maatschappelijke opvang

Gemeenten in Holland Rijnland willen zich tenslotte inspannen om te komen tot een voldoende regionaal aanbod van voorzieningen voor maatschappelijk kwetsbare mensen om te voorkomen dat zij in de maatschappelijke opvang terecht komen of om ervoor te zorgen dat zij snel weer uit kunnen stromen uit de maatschappelijke opvang. Het gaat dan o.a. om goede schuldhulpverlening en om het beschikbaar stellen van woningen voor deze doelgroep in combinatie met begeleiding. Het samenwerkingsorgaan biedt een platform voor uitwisseling van 'best practices' en kan optreden als gesprekspartner voor de samenwerkende corporaties en Zorgkantoor.

Relevante partijen naast de gemeenten zijn de woningbouwcorporaties, het Zorgkantoor. Op het terrein van Zorg zijn diverse bestuurlijke platformen (o.a. Regionale Commissie Gezondheidszorg, platform OGGZ, stuurgroep Huiselijk geweld) waarin bestuurders de gemeenten in Holland Rijnland vertegenwoordigen. Deze bestuurders worden door het samenwerkingsorgaan ambtelijk ondersteund. Tevens zijn er raakvlakken met de taakvelden van de GGD.

Maatregelen

- ondersteunen ambtelijk platform voor kennisuitwisseling in het kader van de WMO, zorg en welzijn;
- bijdragen aan project wonen, zorg en welzijn door kernegevens te verwerken in RSV, woonvisie en bouwopgave.

Financiën

<i>Regionale taken</i>					
Taak	Indirecte Kosten	Directe kosten	Totaal Lasten	Directe Baten	Bijdrage gemeenten
Platform zorg	29.700		29.700		29.700
Totalen	29.700		29.700		29.700

4.5 Deelprogramma Cultuur

Doelstelling

Het samenwerkingsorgaan draagt bij aan het realiseren van projecten teneinde te bereiken dat:

- het publieksbereik van het culturele aanbod in de regio wordt vergroot;
- de actieve participatie in kunst en cultuur wordt vergroot;
- jeugdigen in aanraking komen met verschillende uitingen van kunst en cultuur.

Context

In het kader van het Actieprogramma Cultuurbereik wil de provincie Zuid-Holland samen met de regio werken aan het versterken van de regionale culturele infrastructuur. Dit actieprogramma kent een aantal speerpunten waaraan de regio meewerkt. De middelen hiervoor dienen per activiteit evenwel apart te worden aangevraagd. Derhalve heeft dit programma nog geen financiële vertaling.

Om jeugdigen meer in aanraking te brengen met kunst en cultuur wordt in het onderwijs aandacht besteed aan cultuureducatie. Sinds een aantal jaren functioneert in de regio het succesvolle project Museum en school. Leerlingen uit het basisonderwijs maken kennis met de vele (rijks-)musea in Leiden. Sinds 2006 participeren steeds meer scholen uit de Duin- en Bollenstreek in dit project. In 2008 zal het bereik nog verder worden uitgebreid.

Ten behoeve van de Culturele en kunstzinnige vorming in het voortgezet onderwijs is in 2007 een cultuureducatie-platform van start gegaan voor de Duin- en Bollenstreek en Oegstgeest. Hierin werken onderwijs en culturele instellingen samen aan een goed aanbod van cultuureducatie.

Tenslotte worden vanuit het Actieprogramma cultuurbereik losse culturele projecten gefinancierd die een educatieve doelstelling hebben, de amateurkunst bevorderen, of anderszins bijdragen aan versterking van de culturele infrastructuur. In de afgelopen jaren zijn hieruit diverse initiatieven gefinancierd, zoals Opera aan zee, Jarige Jetje, etc. De provincie wil dergelijke projecten sinds 2005 slechts financieren indien gemeenten erin samenwerken. Via de regio kunnen dergelijke gezamenlijke projecten ingediend worden.

Het samenwerkingsorgaan ondersteunt een ambtelijk platform waarin in gezamenlijkheid de aanvragen voor het Actieprogramma cultuurbereik worden voorbereid, kennis en ervaringen worden uitgewisseld en overige afspraken over samenwerking op cultureel gebied worden gemaakt.

Maatregelen

- continuering en uitbreiding Museum & school
- opstellen subsidieaanvraag Actieprogramma cultuurbereik voor 2009
- ondersteunen ambtelijk platform cultuur.

Financiën

<i>Regionale taken</i>					
Taak	Indirecte Kosten	Directe kosten	Totaal Lasten	Directe Baten	Bijdrage gemeenten
Actieprogramma Cultuurbereik	19.800		19.800		19.800
Platform Cultuur	9.900		9.900		9.900
Totalen	29.700		29.700		29.700

5 PROGRAMMA BESTUUR EN MIDDELEN

Doelstelling van het programma

Maatschappelijke doelstelling

Het samenwerkingsorgaan heeft tot taak, vanuit de gedachte van verlengd lokaal bestuur en met inachtneming van wat de gemeenschappelijke regeling is bepaald, het behartigen van gemeenschappelijke belangen van de gemeenten op de in de gemeenschappelijke regeling genoemde beleidsterreinen die bepalend zijn voor een evenwichtige en voorspoedige ontwikkeling van het gebied.

Doelstelling Holland Rijnland

Het bevorderen van een behartiging van de gezamenlijke belangen;
het verlenen van een platform voor de deelnemende gemeenten;
het vaststellen van gemeenschappelijke beleid over zaken waarvan het belang niet beperkt blijft tot de afzonderlijke gemeenten;
het bevorderen van de coördinatie en afstemming tussen gemeenten door het voeren van overleg en het gezamenlijk uitvoeren van onderzoek;
het behartigen van de belangen van de regio richting het rijk en de provincie en in overlegstructuren;
het uitvoeren van gemeentelijke taken die aan het samenwerkingsorgaan zijn overgedragen en het verlenen van diensten.

Binnen het vastgestelde ambitieniveau wordt gestreefd naar een grote mate van efficiency en effectiviteit, waardoor de lastendruk voor de gemeenten wordt beperkt.

Context

Maatschappelijke relevantie

Holland Rijnland is een samenwerkingsverband van zestien, en vanaf 1 januari 2006 vanwege herindelingen van 12 gemeenten. Het ligt midden in de Randstad en telt bijna 400.000 inwoners. De regio werkt gezamenlijk aan ontwikkelingen op het gebied van wonen, werken, natuur & landschap, verkeer & vervoer, samenleving en welzijn. Daarbij moet een goede balans gevonden worden tussen ontwikkeling van de regio en het behoud van het oorspronkelijke karakter, zodat de streek aantrekkelijk blijft voor bewoners, toeristen en bedrijven

Toegevoegde waarde Holland Rijnland

De regio ligt tussen de grootstedelijke gebieden Rotterdam, den Haag en Amsterdam. Dit biedt kansen, ondermeer door de centrale ligging maar maakt het gebied ook kwetsbaar. Door een goede samenwerking op een aantal terreinen kan Holland Rijnland een goede speler zijn in dit krachtenveld.

Deel programma's

De volgende programma's kunnen worden onderscheiden:

- Bestuur
- Middelen
- Regionaal investeringsfonds

5.1 Deelprogramma Bestuur

Doelstelling

Het Samenwerkingsorgaan Holland Rijnland staat voor een daadkrachtig bestuur voor de regio, een goed contact tussen de deelnemende gemeenten en een goede belangenbehartiger voor de deelnemende gemeenten.

Het regionaal bestuur is herkenbaar, effectief, efficiënt, transparant en daadkrachtig en staat voor de aan het samenwerkingsorgaan toegekende taken en bevoegdheden.

Context

Dit deelprogramma is een voortzetting van de bestaande bestuurlijke activiteiten

Maatregelen

Een continue monitoring op het eigen functioneren.

Het verder optimaliseren van de communicatie.

Het verder stroomlijnen van de besluitvormingsprocessen en deze zo transparant mogelijk laten zijn.

Financiën

<i>Regionale taken</i>					
Taak	Indirecte kosten	Directe kosten	Totaal Lasten	Directe Baten	Bijdrage gemeenten
Bestuur	81.020	44.160	125.180		125.180
Bestuursondersteuning	412.990	34.980	447.970		447.970
Communicatie	151.540	67.120	218.660		218.660
Budgetcyclus	94.520	28.960	123.480		123.480
Totalen	740.070	175.220	915.290		915.290

<i>Plustaken Duin- en Bollenstreek</i>					
Taak	Indirecte kosten	Directe kosten	Totaal Lasten	Directe Baten	Bijdrage gemeenten
Ambtenaar in algemene dienst	2.930	101.790	104.720		104.720
Totalen	2.930	101.790	104.720		104.720

5.2 Deelprogramma Middelen

Doelstelling

Voor de uitvoering van de taken zijn een organisatie, menskracht, fysieke en financiële middelen nodig. Het grootste deel van de financiële middelen is afkomstig van de deelnemende gemeenten. Er wordt gestreefd naar een grote mate van efficiency en effectiviteit, waardoor de lastendruk op de gemeenten wordt beperkt.

Context

Het deelprogramma middelen is een voortzetting van de bestaande activiteiten.

Hieronder vallen:

Het gebouw met inrichting

De ondersteuning van de uitvoerende organisatieonderdelen

Het uitvoeren van de planning en controlcyclus

Het instandhouden en waar mogelijk optimaliseren van de ICT

Het voeren van het secretariaat

Het bijhouden van de post en het archief

Het uitvoeren van de financiële administratie

Het uitvoeren van de beheerstaken

Het managen van de projectleiders

Het treasurymanagement

De controlling.

Maatregelen

Waar nodig versterking en verdergaande professionalisering van de diverse onderdelen.

Aandacht voor de kwaliteit en de efficiency.

Als gevolg van het uitvoeren van het Sociaal Plan met betrekking tot de fusie Holland Rijnland is een medewerker bovenformatief geworden. Gestreefd wordt om dit binnen het budget voor het formatieplan op te lossen rekening houdend met een natuurlijk verloop.

Financiën

<i>Regionale taken</i>					
taak	Indirecte kosten	Directe kosten	Totaal Lasten	Directe Baten	Bijdrage gemeenten
Liquiditeit	6.750	31.500	38.250	255.500	-217.250
Overige middelen	41.260	299.380	340.640		340.640
Totalen	48.010	330.880	378.890	255.500	123.390

5.3 Deelprogramma Regionaal InvesteringsFonds

In de vergadering van het Algemeen Bestuur van 27 maart 2007 is ingestemd met de intentieverklaring voor het opzetten van het Regionaal Investerings Fonds (RIF). De uitwerking hiervan vindt plaats in de verordening RIF, waarin de vijf volgende projecten zijn genoemd:

- Rijnlandroute
- RijnGouwelijn West
- Noordelijke ontsluiting Greenport
- Groenfonds
- Greenport

Na vaststelling van de genoemde verordening zal dit deelprogramma verder worden ontwikkeld.

In 2008 hebben de gemeenten de verplichting om voor 1 april 2008 de eerste bijdragen tot een bedrag van € 9.455.300 te voldoen. Dit bedrag zal direct in het fonds worden gestort.

Financiën

<i>Regionale taken</i>					
Taak	Indirecte kosten	Directe kosten	Totaal Lasten	Directe Baten	Bijdrage gemeenten
Beheer Regionaal Investeringsfonds	14.540	9.454.330	9.468.870	9.454.330	14.540
Totalen	14.540	9.455.330	9.468.870	9.455.330	14.540

HOOFDSTUK 4

PARAGRAAF 1 WEERSTANDSVERMOGEN

Door de provincie Zuid-Holland is in het kader van het financiële toezicht voorgeschreven om een paragraaf over het weerstandsvermogen bij de begroting en rekeningstukken toe te voegen.

Het is van belang dat gemeenten in staat zijn onverwachte financiële tegenvallers het hoofd te kunnen bieden (dit wordt het weerstandsvermogen genoemd). Daarvoor is het nodig te beschikken over een zekere mate van vrije ruimte, een buffer, binnen de begroting en/of vermogenspositie. Deze vrije ruimte wordt aangeduid als weerstandscapaciteit.

Deze weerstandscapaciteit bestaat volgens de brief van de provincie uit een drietal componenten:

1. de omvang van de vrij aanwendbare reserves;
2. de onbenutte belastingcapaciteit;
3. de "lucht" in de begroting.

Hierbij merkt de provincie zelf op dat de algemene reserve, die vrij besteedbaar is, bepalend is voor de vraag of men over voldoende vrije buffer beschikt.

Het samenwerkingsorgaan beschikt niet over vrije reserves.

De deelnemende gemeenten zijn op grond van de regeling geheel gezamenlijk verantwoordelijk voor de financiële situatie bij het samenwerkingsorgaan en mogelijke tekorten of financiële tegenvallers.

De buffer voor Holland Rijnland zit dan ook bij de deelnemende gemeenten. Er behoeft dan ook binnen Holland Rijnland geen weerstandscapaciteit aanwezig te zijn.

De gemeenten worden driemaal per jaar geïnformeerd over het verloop van de begroting, namelijk bij de eerste en tweede MARAP en bij de jaarrekening. Eventuele risico's worden daarbij aangegeven. De gemeenten moeten dan in staat worden geacht op basis van deze informatie voldoende voorzieningen in de eigen begroting te treffen. Dat risico kan betrokken worden bij het geheel van de door de gemeente gelopen risico's. Uit dat oogpunt is geen afzonderlijke risicoreserve bij de gemeenschappelijke regeling aangehouden.

RISICO'S

Onder risico's worden verstaan alle voorzienbare risico's waarvoor geen voorzieningen zijn gevormd, of die niet tot afwaardering van activa hebben geleid en die van materiële betekenis kunnen zijn in relatie tot het balanstotaal of de financiële positie.

Debiteurenbeheer

De afhandeling van (oude) openstaande posten heeft doorlopend aandacht. Indien onverhoopt mocht blijken dat sommige debiteuren dubieus van aard zijn, dan zal door een apart voorstel besluitvorming plaatsvinden omtrent de verdere administratieve afhandeling.

Subsidiestromen derden

Bij toezeggingen van derden zal er altijd zoveel mogelijk de zekerheid moeten zijn dat de bedragen ook daadwerkelijk worden ontvangen alvorens tot verplichtingen wordt overgegaan.

Personeelskosten

Uitgegaan is van een loonkostenstijging van in totaal 2,0% in 2008. De uitkomsten van de CAO onderhandelingen voor het jaar 2007 zijn op het moment van de samenstelling van de begroting niet bekend. Tevens is er sprake van een toenemende kostenstijging op de sociale premies. Een hogere uitkomst zal leiden tot hogere lasten.

Een mogelijk beroep op de bovenwettelijke werkloosheidsregeling is niet te voorzien en kan als risico worden aangemerkt.

Dekking personeelskosten uit subsidiestromen derden.

In enkele gevallen is het mogelijk, dat uit de subsidiestromen van derden een gedeeltelijke dekking van de formatie van onze organisatie kan plaatsvinden. Het wegvallen van deze subsidie zal niet direct inkrimping van de formatie tot gevolg kunnen hebben.

Daar waar de dekking vanuit de subsidiestroom tot (tijdelijke) uitbreiding van de formatie leidt, zal bij het wegvallen van de subsidie ook deze uitbreiding te niet worden gedaan.

Toepassing cafetaria model op gebied van personeelszaken

De omvang van het verkopen van verlofuren is op voorhand moeilijk in te schatten. Het risico bestaat dat niet alle verkochte uren gefinancierd kunnen worden uit bestaande begrotingsposten.

Ziekteverzuim

Holland Rijnland is evenals andere overheidslichamen eigen risicodragers bij ziekte. Dit betekent dat bij ziekte het salaris voor rekening van de werkgever wordt doorbetaald. In de begroting zijn beperkte bedragen opgenomen voor vervanging. Bij veelvuldig en/of langdurig ziekteverzuim wordt er niet aan ontkomen om personeel bij derden in te huren. De kosten hiervan zijn vaak aanzienlijk. Dit betekent dat, bij gebrek aan een eigen voorziening, een beroep moet worden gedaan op de deelnemende gemeenten door middel van een verhoging van de gemeentelijke bijdrage.

Geluidsanering

Voor de "oude" SDB lopen nog een aantal projecten op het gebied van geluidsanering. Controle van deze projecten gebeurt steekproefsgewijs door het Ministerie van VROM. Hierbij kunnen onverwachte afwijkingen worden geconstateerd waardoor een terugbetaling van de subsidiegelden kan worden gevorderd.

Automatisering

Jaarlijks wordt een voorstel gedaan voor de uitvoering van de afzonderlijke automatiseringsprojecten. Hoewel er geen sprake is van risicovolle projecten bestaat er toch een zeker afbreukrisico bij zowel de realisering van de projecten als bij de verwerking van de geautomatiseerde informatiesystemen. De organisatie is voor de continuïteit, voor wat betreft de benodigde middelen, afhankelijk van de instemming van het Algemeen Bestuur.

PARAGRAAF 2   ONDERHOUD KAPITAALGOEDEREN

De enige kapitaalgoederen die het samenwerkingsorgaan in zijn bezit heeft is de inventaris, bestaande uit meubilair en automatiseringstoepassingen.

Op deze zaken wordt afgeschreven.

Het orgaan beschikt niet over (egalisatie-)reserves voor vervangingen. Kleine aanschaffingen vinden binnen de begroting plaats. Grote vervangingen vergen een extra krediet waarvoor dan een voorstel wordt voorgelegd aan het Algemeen Bestuur.

PARAGRAAF 3   FINANCIERING

Algemeen

De exploitatietekorten van het samenwerkingsorgaan worden gefinancierd door de twaalf deelnemende gemeenten. Op basis van de vastgestelde begroting wordt de geraamde gemeentelijke bijdrage als voorschot in rekening gebracht en wel de eerste termijn ad 50% aan het begin van het begrotingsjaar en de tweede termijn ad 50% op 1 juli van het lopende begrotingsjaar.

Bij de vaststelling van de jaarrekening wordt tevens de definitieve bijdrage over het betreffende jaar vastgesteld. Zo spoedig mogelijk daarna vindt er een afrekening plaats met de gemeenten. Daarnaast zijn er geldstromen van ministeries en provincie waarvan de bedragen worden doorgesluisd naar de betreffende instanties.

Kasgeld

Tijdelijke overschotten worden uitgezet bij de N.V. Bank Nederlandse Gemeenten of bij publiekrechtelijke lichamen tegen een zo gunstig mogelijke rente. Dit gebeurt in daggeld of in deposito's.

Tijdelijke tekorten komen sporadisch voor en zijn slechts van korte duur. Hiervoor wordt dan gebruik gemaakt van de kredietlimiet (rood staan) van de bankinstelling (BNG)

Leningenportefeuille

Het samenwerkingsverband beschikt niet over een leningenportefeuille.

Liquiditeitenplanning

Gelet op de bevoorschottingsregeling met de deelnemende gemeenten en het regelmatige uitgavenpatroon is er geen liquiditeitenplanning opgesteld.

In- en externe ontwikkelingen

Er zijn geen interne of externe ontwikkelingen en deze worden ook niet verwacht, die invloed kunnen hebben op de treasuryfunctie, de treasuryorganisatie, het risicoprofiel, de financiële posities, de vermogenswaarden en/of de geldstromen.

Risicobeheer

De treasuryfunctie dient uitsluitend de publieke taak en het beheer van de uitzettingen is prudent. Er wordt ruim voldaan aan de kasgeldlimiet, er zijn geen geldleningen en de kasgeldoverschotten worden tijdelijk uitgezet bij de Bank Nederlandse Gemeenten.

Renterisico's

Vanwege de zeer beperkte financieringsbehoeften en het prudent wegzetten van overtollige kasgeldmiddelen is het renterisico gering. Holland Rijnland is geen vaste geldleningen aangegaan. Het samenwerkingsorgaan voldoet dan ook aan de renterisiconorm.

Financieringsrisico's

Omdat de gemeenten gezamenlijk verantwoordelijk zijn voor het financiële beleid van het samenwerkingsorgaan en zich verplicht hebben de tekorten in z'n geheel gezamenlijk te dragen, zijn er geen financieringsrisico's.

Kasgeldlimiet

Het samenwerkingsorgaan is steeds gedurende vele jaren binnen de kasgeldlimiet gebleven. De verwachting is ook dat dit ook voor de komende jaren zal blijven gelden.

Prognose kasgeldlimiet 2008				
	Bedragen in euro's per kwartaal x 1000			
	Kw 1	Kw 2	Kw 3	Kw 4
Omvang begroting per 1 januari 2008 = € 11,8 miljoen				
(1) Toegestane kasgeldlimiet				
- in procenten	8,2%	8,2%	8,2%	8,2%
- in bedrag	968	968	968	968
(2) Omvang vlottende schuld				
- Opgenomen gelden < 1 jaar	0	0	0	0
- Schuld in rekening-courant	0	0	0	0
- Gestorte gelden door derden < 1 jaar	0	0	0	0
- Overige geldleningen niet zijnde vaste schuld	0	0	0	0
(3) Vlottende kasgeldmiddelen				
- Contante gelden in kas	0	0	0	0
- Tegoeden in rekening-courant	100	100	100	100
- Overige uitstaande gelden < 1 jaar	12.000	12.000	12.000	12.000
Toets kasgeldlimiet				
(4) Totaal netto vlottende schuld (2)-(3)	- 12.100	- 12.100	- 12.100	- 12.100
- Toegestane Kasgeldlimiet (1)	968	968	968	968
- Ruimte(+)/Overschrijding (-); (1) – (4)	+13.068	+ 13.068	+13.068	+13.068

Meerjarenprognose

Op basis van de meerjarenverwachtingen is de inschatting dat Holland Rijnland ook de komende jaren geen geldleningen behoeft aan te gaan. Een renterisico vaste schuld is dan ook niet aanwezig.

PARAGRAAF 4   BEDRIJFSVOERING

De platformfunctie

De primaire functie van het samenwerkingsorgaan Holland Rijnland is en blijft het bieden van een platform voor onderlinge afstemming tussen de deelnemende gemeenten. In dit verband zal het samenwerkingsorgaan met name coördinerende taken uitvoeren op de daarvoor aangewezen beleidsterreinen. En mede hiervoor werkt Holland Rijnland aan verdere verbetering van de organisatie. Getracht is een degelijk financieel beeld te bieden van wat volgend jaar verwacht kan worden.

Beleid

Er wordt voor 2008 veel inzet gevraagd voor de collectieve belangenbehartiging. Landelijke besluitvorming raakt de gemeenten en het samenwerkingsorgaan. Naar verwachting zullen acties op landelijk en provinciaal niveau in 2008 op diverse beleidsterreinen van invloed zijn op de uitvoering van de Holland Rijnland taken.

Uitvoeringsprogramma

Op 25 november 2002 is het Programma van Afspraken "Toekomst Leidse regio en Duin- en Bollenstreek" ondertekend. Door de zestien betrokken gemeenteraden en provinciale Staten zijn voor de uitvoering van dit Programma van Afspraken én het RVVP middelen beschikbaar gesteld. Deze uitvoeringsprogramma's voorzien in het uitvoeren van een 26-tal projecten.

In deze begroting is ook het uitvoeringsprogramma 2008 opgenomen. De hieraan verbonden projectkosten bedragen in totaal € 120.290,--. Dit zijn de kosten welke voor rekening komen voor de regio. Op onderdelen draagt ook de provincie Zuid-Holland bij.

Naast de vaststelling van het Programma van Afspraken in 2002 is in december 2004 de Regionaal Sociale Agenda vastgesteld. De gemeenten hebben daarmee uitgesproken in gezamenlijkheid uitvoering te willen geven aan de zeven hierin verwoorde afspraken.

Organisatorische speerpunten:

Voor 2008 wordt naast andere belangrijke zaken vooral gericht op de afronding van een Regionale Structuurvisie (RSV). Dit zal voor de komende periode de noodzakelijke inzet vragen van alle betrokkenen.

In 2008 zal het Regionaal investeringsfonds inwerking treden.

En zal verder de uitwerking vragen van de vijf in het fonds genoemde projecten, zijnde de Rijnlandroute, de RijnGouwelijk West, De Noordelijke Ontsluiting Greenport, Het Groenfonds en de Greenport.

Het Collectie Vraagafhankelijk Vervoer (CVV) is nu nog alleen in de Leidse Regio als gemeenschappelijke taak georganiseerd binnen het samenwerkingsorgaan. Hiervan wordt onderzocht of deze taak centraal binnen het samenwerkingsorgaan voor de gehele regio kan gaan gelden.

Voor het Regionaal Bureau leerplicht is de aanpak van het voortijdig schoolverlaten een speerpunt van beleid.

Voor meerdere projecten wordt verwezen naar de verschillende (deel-) programma's in deze begroting.

De organisatie wil een excellerende en een kwalitatief goede organisatie zijn. Het is een voortdurend aandachtspunt om hieraan te werken.

PARAGRAAF 5   VERBONDEN PARTIJEN

In deze paragraaf aangegeven met welke partijen het samenwerkingsorgaan bestuurlijke en financiële belangen heeft. Dit betreffen deelnemingen (vennootschappen), gemeenschappelijke regelingen, stichtingen en verenigingen.

Onder bestuurlijk belang wordt verstaan: een zetel in het bestuur van een participatie of het hebben van stemrecht.

Voor het samenwerkingsorgaan is dit niet aan de orde.

PARAGRAAF 6 BTW-compensatiefonds

Een gemeenschappelijke regeling in de vorm als dit samenwerkingsorgaan wordt niet de BTW-heffing betrokken. De BTW blijft dan voor de gemeenschappelijke regeling een kostenpost.

Alleen een gemeenschappelijke regeling, die op de prestaties een winsttoeslag oplegt en daardoor doet aan vermogensvorming heeft recht op aftrek van BTW. Dit laatste is niet voor Holland Rijnland van toepassing.

Voor de begroting van het Holland Rijnland is er derhalve niets veranderd. Evenals voorgaande jaren zijn alle lasten bruto geraamd.

Met ingang van 1 januari 2003 hebben provincies en gemeenten te maken met het BTW-compensatiefonds. Per individuele gemeente zal een opgave moeten worden verstrekt welke voorbelasting compensabel is en kan worden doorgeschoven naar de betreffende gemeente. De deelnemende gemeente kan deze kosten dan meenemen met de opgave voor het BTW-compensatiefonds.

Met betrekking tot de betaalde BTW inzake het Collectief Vraagafhankelijk Vervoer (CVV) geldt een aparte regeling. Holland Rijnland vraagt deze BTW terug van de Provincie Zuid-Holland.

Hierna is een overzicht weergegeven van de te verwachten doorschuif-BTW in 2008.

Gemeente	Aantal inwoners per 1 jan 2007 bron CBS)	Door te schuiven BTW			Totaal 2008
		Holland Rijnland	Leidse Regio	Duin- en Bollenstreek	
Alkemade	14.535	17.929	1.012		18.941
Leiden	117.530	144.974	8.184		153.158
Leiderdorp	26.090	32.182	1.817		33.999
Voorschoten	22.783	28.103	1.586		29.689
Zoeterwoude	8.399	10.360	585		10.945
Oegstgeest	22.061	27.212	1.536		28.749
Leidse regio	211.398				
Hillegom	20.310	25.053		3.716	28.769
Katwijk	60.910	75.133		11.144	86.277
Lisse	21.981	27.114		4.022	31.135
Noordwijk	24.727	30.501		4.524	35.025
Noordwijkerhout	15.299	18.871		2.799	21.671
Teylingen	35.060	43.247		6.415	49.662
DB-streek	178.287				
Totaal	389.685	480.680	14.720	32.620	528.020

HOOFDSTUK 5

MEERJARENBEGROTING 2008-2011

	2008			2009			2010			2011		
	Lasten	Baten	Bijdrage gemeenten	Lasten	Baten	Bijdrage gemeenten	Lasten	Baten	Bijdrage gemeenten	Lasten	Baten	Bijdrage gemeenten
(Deel-)programma												
Ruimte	106.460		106.460	108.320		108.320	110.220		110.220	112.150		112.150
Ruimtelijke ordening	655.220		655.220	666.690		666.690	678.360		678.360	690.230		690.230
Wonen	641.730	56.800	584.930	652.960	57.790	595.170	664.390	58.800	605.590	676.020	59.830	616.190
Natuur en landschap	420.380	177.890	242.490	427.740	181.000	246.740	435.230	184.170	251.060	442.850	187.390	255.460
Milieu	134.590	25.000	109.590	136.950	25.440	111.510	139.350	25.890	113.460	141.790	26.340	115.450
Totaal Ruimte	1.958.380	259.690	1.698.690	1.992.650	264.230	1.728.420	2.027.520	268.850	1.758.670	2.063.000	273.550	1.789.450
Verkeer en Vervoer	94.270		94.270	95.920		95.920	97.600		97.600	99.310		99.310
Bereikbaarheid	495.860		495.860	504.540		504.540	513.370		513.370	522.350		522.350
Verkeersveiligheid	275.650	108.810	166.840	280.470	110.710	169.760	285.380	112.650	172.730	290.370	114.620	175.750
Totaal Verkeer en Vervoer	865.780	108.810	756.970	880.930	110.710	770.220	896.350	112.650	783.700	912.040	114.620	797.420
Economische zaken	188.980		188.980	192.290		192.290	195.660		195.660	199.080		199.080
Kantoren- en bedrijventerreinenstrategie	53.110		53.110	54.040		54.040	54.990		54.990	55.950		55.950
Detailhandel	23.120		23.120	23.520		23.520	23.930		23.930	24.350		24.350
Toerisme en recreatie	44.410		44.410	45.190		45.190	45.980		45.980	46.780		46.780
Totaal Economische zaken	309.620		309.620	315.040		315.040	320.550		320.550	326.160		326.160
Sociale agenda	685.400	536.490	148.910	697.390	545.880	151.510	709.590	555.430	154.160	722.010	565.150	156.860
Jeugd	111.380		111.380	113.330		113.330	115.310		115.310	117.330		117.330
Regionaal Bureau Leerplicht	1.179.640	419.720	759.920	1.224.480	427.070	797.410	1.245.910	434.540	811.370	1.267.710	442.140	825.570
Participatie	5.250.670	5.000.000	250.670	5.342.560	5.087.500	255.060	5.436.050	5.176.530	259.520	5.531.180	5.267.120	264.060
Zorg	29.700		29.700	30.220		30.220	30.750		30.750	31.290		31.290
Cultuur	29.700		29.700	30.220		30.220	30.750		30.750	31.290		31.290
Totaal Sociale Agenda	7.286.490	5.956.210	1.330.280	7.414.000	6.060.440	1.353.560	7.543.750	6.166.500	1.377.250	7.675.770	6.274.410	1.401.360
Bestuur	1.020.010		1.020.010	1.037.860		1.037.860	1.056.020		1.056.020	1.074.500		1.074.500
Middelen	378.890	255.500	123.390	385.520	259.970	125.550	392.270	264.520	127.750	399.130	269.150	129.980
Regionaal Investeringsfonds	9.468.870	9.454.330	14.540	9.470.430	9.455.300	15.130	9.470.690	9.455.300	15.390	9.470.960	9.455.300	15.660
Totaal Bestuur en Middelen	10.867.770	9.709.830	1.157.940	10.893.810	9.715.270	1.178.540	10.918.980	9.719.820	1.199.160	10.944.590	9.724.450	1.220.140
Totaal generaal	21.288.040	16.034.540	5.253.500	21.496.430	16.150.650	5.345.780	21.707.150	16.267.820	5.439.330	21.921.560	16.387.030	5.534.530

HOOFDSTUK 6

Overzicht bijdrage gemeenten per regionale taak, plustaak en UP2008

Taak code	Omschrijving	Regionaal	Plustaak SDB	Plustaak LR	UP2008	
R.1	Belangenbehartiging	61.070				
R.2	Platformfunctie	45.390				
R.4	Regionaal Structuurvisie	295.320			0	
R.5	As Leiden-Katwijk	115.430			0	
R.6	Bestuurlijk Platform Zuidvleugel	97.260				
R.7	Offensief van Teylingen	147.210			0	
R.8	Regionaal Bestuursakkoord Water	29.880			0	
R.11	Groene Diensten + Groenfonds	9.900			0	
R.12	Uitvoering projecten Masterplan Landgoederen	14.850				
R.13	Regionale beleidsvisie Wonen	37.220				
R.14	Implementatie regionale woonruimteverdeling	19.800				
R.15	Regionaal bouw- en herstructureringsprogramma	19.800				
R.16	Financieel kader regionaal bouw- en herstructureringsprogramma	9.900				
R.17	Beheer BWS budget	87.110				
R.18	Cultuurhistorie landschap Duin- en Bollenstreek		33.460			
R.19	Communicatie en imagoverbetering Duin- en Bollenstreek		29.700			
R.20	Ondersteuning Stuurgroep Pact van Teylingen	37.750				
R.21	Woonruimteverdeling	411.100				
R.22	Monitoring Vinex en Vinacsubsidies					
R.26	Zuidvleugel zichtbaar groener	86.950				
R.23	Regionale Servicepunt Handhaving		36.170			
R.24	Milieu sanering geluidshinder		37.210			
R.25	Milieubeleid		36.210			
	Totaal beleidsveld Ruimte	1.525.940	172.750	0	0	1.698.690
V.1	Belangenbehartiging	35.640				
V.2	Platformfunctie	58.630				
V.3	Regionaal Verkeers- en Vervoersplan (RVVP)	196.440	48.000		0	
V.4	Mobiliteitsfonds	38.900				
V.5	Verkeersveiligheid	95.360		71.480		
V.6	Collectief Vraagafhankelijk Vervoer (CVV)			196.280	0	
V.7	Regionaal Verkeersmilieukaart	16.240			0	
	Totaal beleidsveld Verkeer en Vervoer	441.210	48.000	267.760	0	756.970
E.1	Belangenbehartiging Economische zaken	47.000				
E.2	Platformfunctie Economische zaken	40.110				
E.3	Detailhandel	23.120				
E.4	Afwegingskader Economie	77.620				
E.5	Monitoring	24.250				

Taak code	Omschrijving	Regionaal	Plustaak SDB	Plustaak LR	UP2008	
E.6	Kantorenmonitor en kantorenmarkt	21.030				
E.7	Bedrijventerreinenstrategie	32.080			0	
E.9	Instandhouding ANWB-borden		6.390			
E.8	Toerisme	38.020			0	
	Totaal beleidsveld Economische Zaken	303.230	6.390	0	0	309.620
S.1	Belangenbehartiging Sociale Agenda	29.700				
S.2	Platformfunctie sociale agenda	114.560				
S.3	Programma Samenleving van de provincie	4.650				
S.7	Arbeidsmarktbeleid	110.510				
S.4	Jeugdbeleid	51.980				
S.5	Uitbreiding leerlingenplaatsen VSO-ZMOK	0				
S.8	Uitvoering Wet op de Volwasseneneducatie	41.580				
S.10	Ondersteuning pho W&I Leidse regio			70.300		
S.!!	Uitvoering WIN		28.280			
S.12	Platform zorg	29.700				
S.14	Actieprogramma cultuurbereik	19.800				
S.15	Regionaal Bureau Leerplicht	759.920				
S.16	Aanpak voortijdig schoolverlaten	59.400				
S.17	Platform cultuur	9.900				
	Totaal beleidsveld Sociale agenda	1.231.700	28.280	70.300	0	1.330.280
B.1	Bestuur	125.180				
B.2	Bestuursondersteuning	447.970				
B.3	Communicatie	218.660				
B.4	Budgetcyclus	123.480				
B.5	Ambtenaar in Algemene Dienst		104.720			
	Totaal beleidsveld Bestuur	915.290	104.720	0	0	1.020.010
F.1	Liquiditeit	-217.250				
F.2	Beheer Regionaal Investerings Fonds	14.540				
F.3	Overige middelen	340.640				
	Totaal beleidsveld Financiering en Middelen	137.930	0	0	0	137.930
	Totaal generaal	4.555.300	360.140	338.060	0	5.253.500
	Gemiddeld bedrag per inwoner	11,69	2,02	1,60	0,00	13,48
		(a)	(b)	(c)	(d)	
Leidse Regio		(= a + c + d)	13,29			
SDB		(= a + b + d)	13,71			

Bijdragen gemeenten begroting 2008

	Alkemade	Hillegom	Katwijk	Leiden	Leiderdorp	Lisse	Noordwijk
Gemeente							
Aantal inwoners per 1 januari 2007 (bron CBS)	14.535	20.310	60.910	117.530	26.090	21.981	24.727
Belangenbehartiging	2.278	3.183	9.546	18.419	4.089	3.445	3.875
Platformfunctie	1.693	2.366	7.095	13.690	3.039	2.560	2.880
Regionaal Structuurvisie	11.015	15.392	46.160	89.069	19.772	16.658	18.739
As Leiden-Katwijk	4.305	6.016	18.042	34.814	7.728	6.511	7.324
Bestuurlijk Platform Zuidvleugel	3.628	5.069	15.202	29.334	6.512	5.486	6.172
Offensief van Teylingen	5.491	7.672	23.010	44.399	9.856	8.304	9.341
Regionaal Bestuursakkoord Water	1.115	1.557	4.670	9.012	2.001	1.685	1.896
Groene Diensten + Groenfonds	369	516	1.547	2.986	663	558	628
Uitvoering projecten Masterplan Landgoederen	554	774	2.321	4.479	994	838	942
Regionale beleidsvisie Wonen	1.388	1.940	5.818	11.226	2.492	2.099	2.362
Implementatie regionale woonruimteverdeling	739	1.032	3.095	5.972	1.326	1.117	1.256
Regionaal bouw- en herstructureringsprogramma	739	1.032	3.095	5.972	1.326	1.117	1.256
Financieel kader regionaal bouw- en herstructureringsprogramma	369	516	1.547	2.986	663	558	628
Beheer BWS budget	3.249	4.540	13.616	26.273	5.832	4.914	5.527
Cultuurhistorie landschap Duin- en Bollenstreek		3.812	11.431			4.125	4.641
Communicatie en imagoverbetering Duin- en Bollenstreek		3.383	10.147			3.662	4.119
Ondersteuning Stuurgroep Pact van Teylingen	1.408	1.967	5.901	11.386	2.527	2.129	2.395
Woonruimteverdeling	16.960	23.700	36.230	137.150	30.440	25.640	28.850
Zuidvleugel zichtbaar groener	3.243	4.532	13.591	26.224	5.821	4.905	5.517
Regionale Servicepunt Handhaving		5.129	15.382			5.551	6.244
Milieu sanering geluidshinder		5.276	15.824			5.711	6.424
Milieubeleid		5.135	15.399			5.557	6.251
Totaal beleidsveld Ruimte	58.543	104.540	278.669	473.389	105.080	113.131	127.270
Belangenbehartiging	1.329	1.858	5.571	10.749	2.386	2.010	2.261
Platformfunctie	2.187	3.056	9.164	17.683	3.925	3.307	3.720
Regionaal Verkeers- en Vervoersplan (RVVP)	7.327	15.706	47.103	59.247	13.152	16.999	19.122
Mobiliteitsfonds	1.451	2.027	6.080	11.732	2.604	2.194	2.468
Verkeersveiligheid	8.472	4.970	14.905	68.501	15.206	5.379	6.051
Collectief Vraagafhankelijk Vervoer (CVV)	13.496			109.125	24.224		
Regionaal Verkeersmilieukaart	606	846	2.538	4.898	1.087	916	1.030
Totaal beleidsveld Verkeer en Vervoer	34.867	28.463	85.362	281.935	62.586	30.805	34.654
Belangenbehartiging Economische zaken	1.753	2.450	7.346	14.175	3.147	2.651	2.982
Platformfunctie Economische zaken	1.496	2.090	6.269	12.097	2.685	2.262	2.545
Detailhandel	862	1.205	3.614	6.973	1.548	1.304	1.467
Afwegingskader Economie	2.895	4.045	12.132	23.410	5.197	4.378	4.925
Monitoring	905	1.264	3.790	7.314	1.624	1.368	1.539
Kantorenmonitor en kantorenmarkt	784	1.096	3.287	6.343	1.408	1.186	1.334
Bedrijventerreinenstrategie	1.197	1.672	5.014	9.675	2.148	1.810	2.036
Instandhouding ANWB-borden		576	1.519			419	1.362
Toerisme	1.418	1.982	5.943	11.467	2.546	2.145	2.413
Totaal beleidsveld Economische Zaken	11.310	16.380	48.916	91.455	20.302	17.523	20.603
Belangenbehartiging Sociale Agenda	1.108	1.548	4.642	8.958	1.988	1.675	1.885
Platformfunctie sociale agenda	4.273	5.971	17.906	34.552	7.670	6.462	7.269
Programma Samenleving van de provincie	173	242	727	1.402	311	262	295
Arbeidsmarktbeleid	4.122	5.760	17.273	33.330	7.399	6.234	7.012
Jeugdbeleid	1.939	2.709	8.125	15.677	3.480	2.932	3.298
Uitvoering Wet op de Volwasseneneducatie	1.551	2.167	6.499	12.541	2.784	2.345	2.638
Uitvoering WIN		3.222	9.662			3.487	3.922
Ondersteuning pho W&I Leidse regio	4.834			39.084	8.676		
Platform zorg	1.108	1.548	4.642	8.958	1.988	1.675	1.885
Regionaal Bureau Leerplicht	1.100	41.620	146.350	198.760	59.020	47.530	58.050
Actieprogramma cultuurbereik	739	1.032	3.095	5.972	1.326	1.117	1.256
Aanpak voortijdig schoolverlaten	2.216	3.096	9.285	17.915	3.977	3.351	3.769
Platform cultuur	369	516	1.547	2.986	663	558	628
Totaal beleidsveld Sociale agenda	23.531	69.430	229.753	380.134	99.283	77.628	91.908
Bestuur	4.669	6.524	19.566	37.755	8.381	7.061	7.943
Bestuursondersteuning	16.709	23.348	70.020	135.109	29.992	25.269	28.425
Communicatie	8.156	11.396	34.178	65.948	14.640	12.334	13.875
Budgetcyclus	4.606	6.436	19.301	37.242	8.267	6.965	7.835
Ambtenaar in Algemene Dienst		11.929	35.777			12.911	14.524
Totaal beleidsveld Bestuur	34.140	59.633	178.842	276.054	61.280	64.540	72.602
Liquiditeit	-8.103	-11.323	-33.957	-65.523	-14.545	-12.254	-13.785
Beheer Regionaal Investerings Fonds	542	758	2.273	4.385	973	820	923
Overige middelen	12.706	17.754	53.244	102.738	22.806	19.215	21.615
Totaal beleidsveld Financiering en Middelen	5.145	7.189	21.559	41.600	9.235	7.780	8.752
Totaal exploitatiebegroting	167.536	285.636	843.101	1.544.568	357.765	311.408	355.790
Regionaal InvesteringsFonds	368.865	430.127	1.764.337	3.076.651	571.022	409.567	585.348
Totaal generaal	536.401	715.763	2.607.438	4.621.219	928.787	720.975	941.138

Bijdragen gemeenten begroting 2008

Gemeente	Noord- wijkerhout	Oegst- geest	Teylingen	Voor- schoten	Zoeter- woude	Totaal
Aantal inwoners per 1 januari 2007 (bron CBS)	15.299	22.061	35.060	22.783	8.399	389.685
Belangenbehartiging	2.398	3.457	5.494	3.570	1.316	61.070
Platformfunctie	1.782	2.570	4.084	2.654	978	45.390
Regionaal Structuurvisie	11.594	16.719	26.570	17.266	6.365	295.320
As Leiden-Katwijk	4.532	6.535	10.385	6.749	2.488	115.430
Bestuurlijk Platform Zuidvleugel	3.818	5.506	8.750	5.686	2.096	97.260
Offensief van Teylingen	5.779	8.334	13.245	8.607	3.173	147.210
Regionaal Bestuursakkoord Water	1.173	1.692	2.688	1.747	644	29.880
Groene Diensten + Groenfonds	389	560	891	579	213	9.900
Uitvoering projecten Masterplan Landgoederen	583	841	1.336	868	320	14.850
Regionale beleidsvisie Wonen	1.461	2.107	3.349	2.176	802	37.220
Implementatie regionale woonruimteverdeling	777	1.121	1.781	1.158	427	19.800
Regionaal bouw- en herstructureringsprogramma	777	1.121	1.781	1.158	427	19.800
Financieel kader regionaal bouw- en herstructureringsprogramma	389	560	891	579	213	9.900
Beheer BWS budget	3.420	4.932	7.837	5.093	1.878	87.110
Cultuurhistorie landschap Duin- en Bollenstreek	2.871		6.580			33.460
Communicatie en imagoverbetering Duin- en Bollenstreek	2.549		5.840			29.700
Ondersteuning Stuurgroep Pact van Teylingen	1.482	2.137	3.396	2.207	814	37.750
Woonruimteverdeling	9.100	25.740	40.910	26.580	9.800	411.100
Zuidvleugel zichtbaar groener	3.414	4.922	7.823	5.084	1.874	86.950
Regionale Servicepunt Handhaving	3.864					36.170
Milieu sanering geluidshinder	3.975					37.210
Milieubeleid	3.868					36.210
Totaal beleidsveld Ruimte	69.994	88.854	153.633	91.759	33.828	1.698.690
Belangenbehartiging	1.399	2.018	3.207	2.084	768	35.640
Platformfunctie	2.302	3.319	5.275	3.428	1.264	58.630
Regionaal Verkeers- en Vervoersplan (RVVP)	11.831	11.121	27.113	11.485	4.234	244.440
Mobiliteitsfonds	1.527	2.202	3.500	2.274	838	38.900
Verkeersveiligheid	3.744	12.858	8.580	13.279	4.895	166.840
Collectief Vraagafhankelijk Vervoer (CVV)		20.483		21.154	7.798	196.280
Regionaal Verkeersmilieukaart	638	919	1.461	949	350	16.240
Totaal beleidsveld Verkeer en Vervoer	21.441	52.921	49.135	54.653	20.148	756.970
Belangenbehartiging Economische zaken	1.845	2.661	4.229	2.748	1.013	47.000
Platformfunctie Economische zaken	1.575	2.271	3.609	2.345	865	40.110
Detailhandel	908	1.309	2.080	1.352	498	23.120
Afwegingskader Economie	3.047	4.394	6.983	4.538	1.673	77.620
Monitoring	952	1.373	2.182	1.418	523	24.250
Kantorenmonitor en kantorenmarkt	826	1.191	1.892	1.230	453	21.030
Bedrijventerreinenstrategie	1.259	1.816	2.886	1.876	691	32.080
Instandhouding ANWB-borden	471	576	1.467			6.390
Toerisme	1.493	2.152	3.421	2.223	819	38.020
Totaal beleidsveld Economische Zaken	12.376	17.743	28.749	17.728	6.536	309.620
Belangenbehartiging Sociale Agenda	1.166	1.681	2.672	1.736	640	29.700
Platformfunctie sociale agenda	4.498	6.486	10.307	6.698	2.469	114.560
Programma Samenleving van de provincie	183	263	418	272	100	4.650
Arbeidsmarktbeleid	4.339	6.256	9.943	6.461	2.382	110.510
Jeugdbeleid	2.041	2.943	4.677	3.039	1.120	51.980
Uitvoering Wet op de Volwasseneneducatie	1.632	2.354	3.741	2.431	896	41.580
Uitvoering WIN	2.427		5.561			28.280
Ondersteuning pho W&I Leidse regio		7.336		7.576	2.793	70.300
Platform zorg	1.166	1.681	2.672	1.736	640	29.700
Regionaal Bureau Leerplicht	1.110	51.630	82.590	51.100	21.060	759.920
Actieprogramma cultuurbereik	777	1.121	1.781	1.158	427	19.800
Aanpak voortijdig schoolverlaten	2.332	3.363	5.344	3.473	1.280	59.400
Platform cultuur	389	560	891	579	213	9.900
Totaal beleidsveld Sociale agenda	22.059	85.675	130.597	86.259	34.022	1.330.280
Bestuur	4.915	7.087	11.262	7.319	2.698	125.180
Bestuursondersteuning	17.587	25.361	40.304	26.191	9.655	447.970
Communicatie	8.585	12.379	19.673	12.784	4.713	218.660
Budgetcyclus	4.848	6.991	11.110	7.219	2.661	123.480
Ambtenaar in Algemene Dienst	8.986		20.593			104.720
Totaal beleidsveld Bestuur	44.920	51.817	102.942	53.513	19.728	1.020.010
Liquiditeit	-8.529	-12.299	-19.546	-12.702	-4.682	-217.250
Beheer Regionaal Investerings Fonds	571	823	1.308	850	313	14.540
Overige middelen	13.374	19.284	30.647	19.916	7.342	340.640
Totaal beleidsveld Financiering en Middelen	5.415	7.809	12.410	8.064	2.973	137.930
Totaal exploitatiebegroting	176.205	304.817	477.465	311.976	117.234	5.253.500
Regionaal InvesteringsFonds	378.658	400.880	731.905	572.420	164.550	9.454.330
Totaal generaal	554.863	705.697	1.209.370	884.396	281.784	14.707.830

Kostenverdeling Woonruimteverdeling

Bijdrage gemeenten		op basis van bovenstaande berekeningen				totaal
		urgentie	bezwarenci	beleidsce	personeel	
	inwoners	206.400	179.320	25.380		411.100
Alkemade	14.535	7.700	8.310	950	0	16.960
Hillegom	20.310	10.760	11.620	1.320	0	23.700
Katwijk	60.910	32.260		3.970	0	36.230
Leiden	117.530	62.250	67.250	7.650		137.150
Leiderdorp	26.090	13.820	14.920	1.700	0	30.440
Lisse	21.981	11.640	12.570	1.430	0	25.640
Noordwijk	24.727	13.100	14.140	1.610	0	28.850
Noordwijkerhout	15.299	8.100		1.000	0	9.100
Oegstgeest	22.061	11.680	12.620	1.440	0	25.740
Teylingen	35.060	18.570	20.060	2.280	0	40.910
Voorschoten	22.783	12.070	13.030	1.480	0	26.580
Zoeterwoude	8.399	4.450	4.800	550	0	9.800
Totaal	389.685	206.400	179.320	25.380	0	411.100

Bijdrage gemeenten	aantal leerlingen 5 tm 17 jaar	bijdrage regio RMC-functie		
				totaal
		733.020	26.900	759.920
Alkemade	2.588		1.100	1.100
Hillegom	3.183	40.260	1.360	41.620
Katwijk	11.193	141.580	4.770	146.350
Leiden	15.201	192.280	6.480	198.760
Leiderdorp	4.514	57.100	1.920	59.020
Lisse	3.635	45.980	1.550	47.530
Noordwijk	4.440	56.160	1.890	58.050
Noordwijkerhout	2.597		1.110	1.110
Oegstgeest	3.949	49.950	1.680	51.630
Teylingen	6.317	79.900	2.690	82.590
Voorschoten	3.908	49.430	1.670	51.100
Zoeterwoude	1.610	20.370	690	21.060
Totaal	63.135	733.010	26.910	759.920

Regionale bijdrage per gemeente		
Gemeenten	Bijdrage totaal	Bijdrage per jaar
Alkemade	5.532.974	368.865
Hillegom	6.451.900	430.127
Katwijk	26.465.062	1.764.337
Leiden	46.149.773	3.076.652
Leiderdorp	8.565.333	571.022
Lisse	6.143.504	409.567
Noordwijk	8.780.227	585.348
Noordwijkerhout	5.679.877	378.658
Oegstgeest	6.013.198	400.880
Teylingen	10.978.572	731.905
Voorschoten	8.586.303	572.420
Zoeterwoude *)	2.468.255	164.550
Totaal *)	141.814.978	9.454.332
Inzet rentebaten	685.022	45.668
TOTAAL	142.500.000	9.500.000

*) Na een berekeningsfout is de bijdrage van Zoeterwoude naar beneden bijgesteld waardoor het totaal niet meer uitkomt op € 142,5 mln. Moet worden gecorrigeerd door de rentebaten.

toerisme	aantal borden	totaal bijdragen
Hillegom	11	576
Katwijk	23	1.205
Lisse	8	419
Noordwijk	26	1.362
Noordwijkerhout	9	471
Rijnsburg	6	314
Sassenheim	20	1.048
Voorhout	7	367
Warmond	1	52
Oegstgeest	11	576
	122	6.390

6.390

Staat van salarissen en formatie: Staat model B 2008

Omschrijving	Aantal FTE's 2008	Aantal uren per week	Raming wedde 2008	Raming soc last 2008	Raming netto salaris 2008
<i>Bestuursondersteuning</i>					
Totaal bestuursondersteuning	2,00	72	127.066	29.861	156.927
<i>Staf</i>					
Totaal staf	3,17	114	152.138	35.752	187.890
<i>Middelen en Projecten</i>					
	1,50	54	89.655	21.069	110.723
Stafmedewerker P&O	0,89	32	40.425	9.500	49.925
Ondersteuning					
Totaal ondersteuning	6,67	240	299.724	69.260	368.984
Beheerstaken					
Totaal beheerstaken	2,67	96	119.340	28.045	147.384
Projecten					
Totaal projecten	4,89	176	270.247	63.508	333.755
Urgentie					
Totaal urgentie	2,06	74	96.112	22.586	118.698
<i>Regie en Beleid</i>					
Totaal Regie en Beleid	11,68	420,5	686.705	161.376	848.080
Regionaal Bureau Leerplicht					
Totaal RBL	13,81	497	635.558	149.356	784.914
bovenformatief	1,00	36	71.881	16.892	88.773
ambtenaar in algemene dienst	1,00	36	74.050	18.851	92.900
Totaal generaal	51,32	1847,5	2.662.900	626.056	3.288.956

INVESTERINGS- EN FINANCIERINGSSTAAT (ONDERDEEL A), de activa en kapitaallaster

Omschrijving	Oorspronkelijk bedrag 31-12-2007	vermeerderingen 2008	verminderingen anders dan door afschrijving in het dienstjaar.	oorspronkelijk bedrag 31-12-2008	percentage of andere wijze van afschrijven	totaal afschrijvingen/aflossingen per 1-1-2008	afschrijvingen in het dienstjaar 2008	boekwaarde per 1-1-2008	boekwaarde eind dienstjaar	rente 4,00%	totaal kapitaal-lasten
vervanging pc's 2005	6.423,14			6.423,14	20,00%	5.566,73	856,41	856,41		34,26	890,67
automatiseringskosten 2004	8.610,84			8.610,84	20,00%	6.888,68	1.722,16	1.722,16		68,89	1.791,05
vervanging pc's 2006	46.018,45			46.018,45	33,33%	19.000,33	15.339,49	27.018,12	11.678,63	1.080,72	16.420,21
vervanging pc's 2007	6.600,00			6.600,00	33,33%		2.200,00	6.600,00	4.400,00	264,00	2.464,00
meubilair 2004	94.117,67			94.117,67	10,00%	60.085,31	4.861,77	34.032,36	29.170,59	1.361,29	6.223,06
meubilair 2006	42.014,14			42.014,14	10,00%	8.402,82	4.201,41	33.611,32	29.409,91	1.344,45	5.545,87
meubilair 2007	20.000,00			20.000,00	10,00%	2.000,00	2.000,00	18.000,00	16.000,00	720,00	2.720,00
aanpassing telefooninstallatie 2006	19.449,42			19.449,42	10,00%	3.889,88	1.944,94	15.559,54	13.614,60	622,38	2.567,32
totaal	243.233,66			243.233,66		105.833,75	33.126,19	137.399,91	104.273,72	5.496,00	38.622,18

Toelichting

Voor de migratie van het automatiseringssysteem van Novell naar Microsoft is in 2005 een investering gedaan van in totaal € 6.000. Een gedeelte van deze uitgaven is geactiveerd ten laste van de bovenstaande kredieten automatiseringsplan 2004. Het grootste gedeelte is echter direct ten laste gebracht van de rekening van baten en lasten, waar budget was opgenomen voor aanschaf en vervanging van hardware (server etc), kantoorautomatisering (windows). Hiermede is voortgegaan aan het bepaalde in de verordening ex artikel 212 met betrekking tot de wijze van activeren van investeringen boven de € 10.000. Er is echter gekozen voor een integrale migratie in plaats van diverse kleine opdrachten c.q. investeringen.

Vervanging pc's 2006
 In december 2006 is een bedrag van € 35.035,94 geïnvesteerd, waarvan de afschrijving miv 2007 plaatsvindt.
 afschrijving 2007 = € 3.660,84 + € 35.035,94/3 = € 3.660,84 + € 11.678,65 = € 15.339,49.
 afschrijving 2008 idem, afschrijving 2009 € 11.678,63

Vervanging pc's 2007
 eerste afschrijving in 2008 conform vervangingsplan (raming 6 pc's à € 1.100)

STAAT VAN RESERVES 2008

Omschrijving	Saldo per 1 januari 2008	Mutaties				Boekwaarde per 31 december 2008
		Toevoeging (tlv exploitatie)	Onttrekking (tgv de exploitatie)	Bestemming resultaat	Vermindering ter dekking van afschrijvingen	
Bestemmingsreserves						
2 Decentrale arbeidsvoorwaarden	20.288,77			0,00		20.288,77
3 BWS DB / R17	90.220,50			0,00		90.220,50
Totaal bestemmingsreserves	110.509,27	0,00	0,00	0,00	0,00	110.509,27

Toelichting aard en reden van de reserve:

- 2 Ter dekking van toekomstige benutting van de decentrale arbeidsvoorwaarden.
- 3 Om toekomstige renteschommelingen op te kunnen vangen, is dus ter afdekking van het rente risico.

STAAT VAN VOORZIENINGEN 2008

Omschrijving	Saldo per 1 januari 2008	Mutaties			Boekwaarde per 31 december 2008
		Toevoeging	Vrijval	Aanwending	
Voorzieningen voor verplichtingen en risico's:					
1 Flexibele pensionering vm secretaris	79.759,56	8.760,00			88.519,56
2 Voorziening BWS DB	569.049,53				569.049,53
3 Voorziening BWS LR	3.962.332,48				3.962.332,48
	4.611.141,57	8.760,00	0,00	0,00	4.619.901,57
Voorzieningen door derden beklemde middelen met een specifieke aanwendingsrichting:					
7 Landschapsbeleidsplan DB / R18	401.593,19				401.593,19
8 Vinex LR / R22	434.735,06			19.800,00	414.935,06
12 Luchtkwaliteit / R26	567.837,06				567.837,06
13 Herstructurering Greenport / R28	86.492,81				86.492,81
14 Voorziening verkeer DB	249.189,06				249.189,06
15 Regionaal Verkeers- en VervoerPlan (RVVP) / V3	66.562,17				66.562,17
17 Reg. Project Verkeersveilig. DB (RPV) / V5	53.041,38				53.041,38
18 Reg. Project Verkeersveilig. LR (RPV) / V5	78.287,52				78.287,52
19 Reg. Project Verkeersveiligheid (RPV) / V5	101.100,26				101.100,26
20 Vereveningsfonds CVV LR / V6	116.619,28				116.619,28
21 Plan v. Aanpak uitbreiding gebied CVV / V6	59.529,72				59.529,72
22 Regionale VerkeersMilieuKaart (RVMK) / V7	87.780,70				87.780,70
23 UP Bedrijventerreinen / E7	42.557,37				42.557,37
24 Voorziening RAS / S3	156.879,02				156.879,02
26 Volwasseneneducatie (WEB) / S8	617.516,32				617.516,32
27 Wet inburgering nieuwkomers (WIN) / S11	358.133,78				358.133,78
31 Regionaal Investeringsfonds		9.455.300,00			9.455.300,00
	3.477.854,70	9.455.300,00	0,00	19.800,00	12.913.354,70
Totaal van de voorzieningen	8.088.996,27	9.464.060,00	0,00	19.800,00	17.533.256,27

Toelichting op de aard, reden en mutatie in de voorzieningen door derden beklemde middelen met specifieke aanwendingsrichting:

- 7 Ter dekking van nog te besteden gelden voor het Landschapsbeleidsplan en de gevormde fondsen inzake Haag-, Erf-, Laanbeplanting, Houtwallen & Bossingels en Bollenschuren. De fondsvorming vindt plaats vanaf 2004 en eindigt in 2009. Eventueel resterende gelden zullen na 2009 vrijvallen aan de deelnemende gemeenten, tenzij de aanwezige gelden voor andere doeleinden aangewend gaan worden.
- 8 Ter dekking van nog niet bestede Vinex-gelden. In 2005 is er op basis van de begroting ten onrechte een bedrag van € 90.000 geïncasseerd bij de deelnemende gemeente aan de Vinex. Dit bedrag in de toekomst worden verrekend.
- 12 Ter dekking van toekomstige uitgave m.b.t. Luchtkwaliteit. Betreft in 2006 ontvangen gelden van de Provincie ZH minus de gedane uitgave voor materiële kosten en bestede uren.
- 13 Overeenkomstig het DB-besluit van 23-11-2006 is er per saldo een bedrag van € 86.492 toegevoegd aan deze voorziening.
- 14 Voorziening ter dekking van toekomstige nog uit te voeren verkeersprojecten DB. Conform DB-besluit van 18-01-2007 is er besloten het geld in te zetten voor het Plan van aanpak Noordelijke Ontsluiting Greenport (NOG).
- 15 Ter dekking van toekomstige nog uit te voeren verkeersprojecten.
- 17 Ter dekking van nog te besteden gelden voor het Regionaal Project Verkeersveiligheid (RPV).
- 18 Ter dekking van nog onafgeronde projecten verkeersveiligheid. De mutatie betreft een credit-nota van Onderwijs Advies over 2005.
- 19 Ter dekking van nog onafgeronde projecten verkeersveiligheid in het kader van het Meerjarenplan 2005-2007. In 2006 is er sprake van een toevoeging aan de voorziening. Na 2007 kan er een definitieve afrekening worden opgesteld.
Met betrekking tot de bovenstaande nummers 14, 15 en 16 zij vermeld dat er in 2007 gewerkt zal gaan worden aan één RPV, waardoor de drie vermoedelijk samengevoegd kunnen worden.
- 20 Voorziening t.b.v. de voorfinanciering van de OV-suppletie die door Ministerie van Verkeer & Waterstaat wordt verstrekt.
- 21 Bestemd voor dekking voor de nog te maken kosten als gevolg van de reeds aangegane verplichtingen bij bureau Wagenaar Hoes.
- 22 Ter dekking van nog te maken kosten als gevolg van de in 2005 aangegane verplichting en in 2006 nieuw aangegane verplichtingen jegens Goudappel Coffeng voor de Regionale Verkeers en MilieuKaart. Voor de nieuwe verplichtingen is er voor € 14.875,00 dekking gevonden uit de voorziening RVVP.
- 23 Gecreëerde voorziening ter dekking van de aangegane verplichting overeenkomstig het DB-besluit van 21-12-2006 inzake het Economische kader voor € 16.500,00 en € 25.000,00 voor het prognose onderzoek (beroeps)bevolking. € 23.363,75 is afkomstig uit de UP-gelden 2004 en € 19.030,00 betreft het overschot op het budget van 2006 op product E7 (Bedrijventerreinen) zelf.
- 24 Overeenkomstig DB-besluit van 18-01-2007 de resterende middelen over 2006 m.b.t. de RAS gestort in deze voorziening. Er zal eind 2008 worden afgerekend over de RAS 2006-2008. De voorziening behelst 3 componenten; jeugdbeleid (S4), Actieprogramma cultuurbereik en RAS.
- 26 Ter financiering van de volwasseneneducatie (WEB). De € 153.824,14 betreft de afrekening Educatie met het ID College over 2005 en de € 43.061,45 betreft vergoedingen over 2005 aan ROC's en het Nova college conform Vavo.
- 27 Ter financiering van de Wet Inburgering Nieuwkomers (WIN).

Kostenverdeelstaat 2008

	Totaal	Kostenplaatsen														Programma's					
		Algemene kosten- plaatsen	P&O	Hoofd M&P	Middelen	Beheers- taken	Project- leiders	Secreta- ris	Staf	Urgentie	RBL	Ruimte	Verkeer & Vervoer	Econo- mische Zaken	Sociale Agenda	Ruimte	Verkeer & Vervoer	Econo- mische Zaken	Sociale Agenda	Bestuur en Middelen	
Lasten																					
Stelposten	144.100																				
Salariskosten	3.261.850		49.930	110.720	368.980	120.290	333.760	156.930	187.890	118.700	784.910	274.520	189.060	170.730	213.760				-25.000	169.100	
Overige personeelskosten	47.860		2.800	670	6.500	1.600	4.180	5.400	2.250	1.520	9.150	5.600	3.130	3.000	2.060					181.670	
Rente/afschrijving	30.500																			30.500	
Inhuur personeel	303.870															227.590	10.300		65.980		
Duurzame goederen	20.270	20.270																			
Levering/diensten derden	7.912.670	683.150	2.200	6.220	27.330	5.210	17.350	7.300	11.520	6.270	43.590	13.740	10.260	9.180	17.450	649.080	323.390	93.790	5.767.910	217.730	
Reserveringen	9.543.220															80.000				9.463.220	
Kapitaallasten	40.000	40.000																			
subtotaal	21.304.340	743.420	54.930	117.610	402.810	127.100	355.290	169.630	201.660	126.490	837.650	293.860	202.450	182.910	233.270	876.670	413.690	93.790	5.808.890	10.062.220	
Baten																					
Diverse ontvangsten	-16.050.840	-16.300														-259.690	-108.810		-5.956.210	-9.709.830	
Doorbelasting																					
Kostenplaatsen																					
Algemene kostenplaatsen		-727.120	15.050	25.370	121.260	45.160	82.710	33.830	53.610	34.840	116.790	63.760	41.270	41.270	50.910					1.290	
P&O			-69.980	2.440	11.670	4.320	7.950	3.250	5.160	3.350	11.230	6.130	3.970	3.970	4.900					1.640	
Hoofd M en P				-145.420	40.370	15.030	27.530			11.600										50.890	
Middelen				-576.110	31.520	57.740	23.610	37.430	24.320		81.530	44.510	28.810	28.810	35.540					182.290	
Beheerstaken						-223.130										83.810	83.810		55.510	-47.630	
Projectleiders							-531.220									395.800	126.720		56.330	230.320	
Secretaris								-230.320												297.860	
Staf									-297.860												
Urgentie										-200.600						200.600					
RBL											-1.047.200								1.047.200		
Ruimte												-408.260				351.990				56.270	
Verkeer en Vervoer													-276.500			11.880	241.560			23.060	
Economische Zaken														-256.960		37.630		215.830		3.500	
Sociale agenda															-324.620				318.560	6.060	
Totaal	5.253.500															1.698.690	756.970	309.620	1.330.280	1.157.940	5.253.500

Aldus vastgesteld door het Algemeen Bestuur
van het samenwerkingsorgaan Holland Rijnland
in de vergadering van 27 juni 2007

de secretaris,

de voorzitter,